

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่องอยู่ดีมีสุขและ
ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

ชื่อและนามสกุล นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ

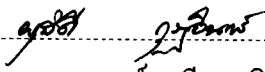
แขนงวิชา หลักสูตรและการสอน

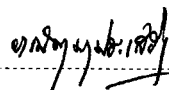
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

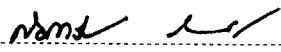
อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ผู้สตี กุญอินทร์
2. รองศาสตราจารย์ภณิดา มาประเสริฐ
3. รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ได้ให้ความเห็นชอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว

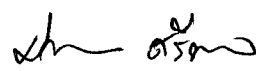

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ผู้สตี กุญอินทร์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ภณิดา มาประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณ)

คณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช อนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์
ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริวรรณ ศรีพหล)

วันที่ 14 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2551

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข และความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

ผู้วิจัย นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรและการสอน)
อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ผุสดี กุญชรินทร์ (2) รองศาสตราจารย์ภณิดา มาประเสริฐ
 (3) รองศาสตราจารย์ ดร.สมถวิล วิจิตรวรรณมา **ปีการศึกษา** 2550

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข ของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ (2) เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ และ (3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ของโรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การทดสอบเครื่องหมาย

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2) นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ (3) คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบไม่มีความสัมพันธ์กัน

คำสำคัญ วิธีสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หน่วยบูรณาการ ประถมศึกษา

Thesis title: The Effects of the Situation Coping Method on Learning Achievement in the Integrated Unit: Yoo Dee Mee Suk and Analytical Thinking Ability of Prathom Suksa VI Students at Ban Nongkok School in Buri Ram Province

Researcher: Mrs.Rungsuree Srisuwa; **Degree:** Master of Education (Curriculum and Instruction); **Thesis advisors:** (1) Pusadee Kutintara, Associate Professor; (2) Panida Maprasert, Associate Professor; (3) Dr. Somthawin Wijitwanna, Associate Professor; **Academic year:** 2007

ABSTRACT

The purposes of this research were to (1) compare learning achievements of students before and after learning integrated unit : Yoo Dee Mee Suk with the use of the situation coping method; (2) compare analytical thinking ability of students before and after learning by using the situation coping method; and (3) study the relationship between the learning achievement and analytical thinking ability of students taught with the situation coping method .

The sample consisted of 12 prathom suksa VI students studying in the second semester of the 2006 academic year at Ban Nongkok School in Buri Ram Province. Research instruments consisted of lesson plans for the situation coping method, an achievement test, and analytical thinking ability test. The sign-test was employed for data analysis.

Research findings were as follows: (1) The post-learning achievement scores of students taught with the situation coping method were significantly higher than their pre-learning counterparts at the .01 level. (2) The post-learning analytical thinking scores of students taught with the use of the situation coping method were significantly higher than their pre-learning counterparts at the .01 level. (3) There was no relationship between learning achievement and analytical thinking ability.

Keywords: Situation coping method, Analytical thinking ability, Intehreted Unit ,
Primary education

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความร่วมมือและความกรุณาของบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สุสดี ภูอินทร์ รองศาสตราจารย์ภณิกา มาประเสริฐ และ รองศาสตราจารย์ ดร. สมถวิล วิจิตรวรรณ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำช่วยเหลือเป็นอย่างดีตลอดมา และขอขอบพระคุณประธานรองศาสตราจารย์สมประสงค์ น่วมบุญลือ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้วิทยานิพนธ์มีความสมบูรณ์

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 4 ท่าน ได้แก่ นายธีรรงค์ นนธ์ดา นางอัจฉรา ฉายวิวัฒน์ นางแสงระวี อัครสุขบุตร และ นางสาวสุภาพร นุพโค ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาในการตรวจสอบและให้คำวิจารณ์เกี่ยวกับเครื่องมือวิจัย ขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู โรงเรียนบ้านหนองกก ที่ให้ความช่วยเหลืออำนวยความสะดวก ตลอดจนนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทดลองเครื่องมือวิจัยเป็นอย่างดี

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้รับการช่วยเหลือและได้กำลังใจจากคุณบุญฉลอง ศรีสุวะ เด็กชายปัฐกรณ์ ศรีสุวะ เด็กชายปฏิพล ศรีสุวะ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าเป็นกำลังใจที่มีค่ายิ่งที่มีส่วนให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง

ความคิดทั้งหลายทั้งปวงที่เกิดจากการวิจัยครั้งนี้ขอบแต่คุณพ่อเหรียญ วิเศษนครและคุณแม่ราตรี วิเศษนคร ที่ได้อบรมสั่งสอนให้เป็นคนดี มีความอดทนพยายามและเข้มแข็งที่จะต่อสู้กับปัญหา อุปสรรค รวมทั้งครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และอบรมสั่งสอนประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอบขอให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนและผู้สนใจด้านการศึกษาทุกคน

รุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ

ตุลาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	1
สมมติฐานการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	6
การจัดทำหน่วยบูรณาการ	9
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์	10
การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	25
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	25
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	25
การเก็บรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์ข้อมูล	29
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	30
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	37
สรุปการวิจัย	37
อภิปรายผล	40
ข้อเสนอแนะ	42
บรรณานุกรม	43
ภาคผนวก	47
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ	48
ข เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	50
ค แผนการจัดการเรียนรู้	70
ง ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	118
ประวัติผู้วิจัย	130

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	คะแนนผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนรายบุคคล 31
ตารางที่ 4.2	ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน 32
ตารางที่ 4.3	คะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ 33
ตารางที่ 4.4	ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อน และหลังเรียน 34
ตารางที่ 4.5	ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบ แยกแยะส่วนประกอบ 35

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1 การประยุกต์กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนของสุมน อมรวิวัฒน์	19
ภาพที่ 4.2 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน	32
ภาพที่ 4.3 แสดงความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยเป็นสังคมที่เปิดกว้างยอมรับวัฒนธรรมจากภายนอกและนำมาปรับใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิต เป็นสังคมที่มีความสงบสันติ อบอุ่น และเอื้ออาทรต่อกัน มีความยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการและเหตุผล จึงเป็นสังคมที่มีเอกลักษณ์น่าภูมิใจ

กระแสโลกาภิวัตน์ที่เกิดจากความก้าวหน้าด้านวิทยาการ การสื่อสาร การคมนาคม และเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลให้โลกอยู่ในภาวะไร้พรมแดน นำโลกและประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งการจักระเบียบใหม่ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ใหม่จากสื่อต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร สิ่งตีพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต คาวเทียม จึงเข้ามามีบทบาทต่อคนไทยอย่างมาก สิ่งเหล่านี้มีส่วนทำให้ชีวิตที่เรียบง่ายของสังคมไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไป ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการที่มีผลกระทบต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย ความเจริญจากโลกาภิวัตน์ที่เน้นวัตถุจึงขยายช่องว่างระหว่างวัตถุและจิตใจในสังคมไทยที่มีอยู่แล้วซึ่งอาจทำให้เกิดปัญหาด้านจิตใจและคุณธรรมมากขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงควรหันมาเน้นการพัฒนาสังคมไทยให้คนมีคุณธรรม จริยธรรมมากขึ้นและให้ทันกับความเจริญทางวัตถุโดยการเริ่มพัฒนาที่เด็กและเยาวชน การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศจึงเป็นกลไกสำคัญในการสร้างคนไทยให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพพร้อมที่จะร่วมมือและแข่งขันอย่างสร้างสรรค์ในเวทีสากล (กรมวิชาการ 2545:1)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กำหนดให้บุคคลมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย การจัดการศึกษาอบรมของรัฐ จะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับแก้ไข) พุทธศักราช 2545) ได้กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ

การรับรู้องค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุน จัดให้บุคคลเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ได้ระบุเกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่า การจัดการศึกษาควรมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสมดุลโดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุด ทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ ให้ความสำคัญต่อความรู้เกี่ยวกับตนเอง ชุมชน ชาติและสังคมโลก สถานศึกษาควรจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกกระบวนการคิด การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้ป้องกันและแก้ไขปัญหา

ในยุคปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การดำเนินชีวิตมีการแข่งขันสูง บุคคลต้องเรียนรู้พัฒนาตนเอง และต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลา การดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาต่างๆ จำเป็นต้องเชื่อมโยง ประยุกต์ใช้ความรู้ที่หลากหลายสัมพันธ์เข้าด้วยกัน ทำให้การเรียนรู้แบบแยกส่วนที่แยกเนื้อหาแต่ละวิชาออกจากกัน ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงของการดำเนินชีวิต การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีลักษณะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ทั้งภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้และสัมพันธ์กับชีวิตจริง ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย เข้าใจสิ่งต่างๆ ที่ดำรงอยู่อย่างสัมพันธ์เชื่อมโยงกันและสัมพันธ์กับการดำเนินชีวิต ความรู้ ประสบการณ์ คุณลักษณะที่เกิดจากการเรียนรู้จึงช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยง ประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2548: 1-2)

การจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มักใช้วิธีบรรยายและให้นักเรียนท่องจำเป็นส่วนมาก ไม่ได้ส่งเสริมกระบวนการคิดให้แก่นักเรียนเท่าที่ควร ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ จากปัญหาดังกล่าวจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ครูผู้สอนจะต้องหาแนวทางปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้เด็กได้คิด มีทักษะในการแก้ปัญหา ปลูกฝังทักษะในการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสบการณ์การทำงานในรูปกระบวนการกลุ่ม วิธีสอนวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาเด็กได้คือ การใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

สุมาน อมรวิวัฒน์ (2542: 42-60) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ขึ้นมาจากแนวคิดที่ว่า การศึกษาที่แท้จริงสัมพันธ์สอดคล้องกับการ

ดำเนินชีวิตซึ่งต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ทั้งความทุกข์ ความสุข ความสมหวัง และความผิดหวังต่างๆ การศึกษาที่แท้จริงช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ เหล่านั้น และสามารถเอาชนะปัญหาเหล่านั้นได้ โดย 1) การเผชิญ ได้แก่ การเรียนรู้เพื่อเข้าใจ ภาวะที่ต้องเผชิญ 2) การผจญ คือการเรียนรู้วิธีการต่อสู้กับปัญหาอย่างถูกต้องตามทำนองคลอง ธรรมเนียมและมีหลักการ 3) การผสมผสานและเผด็จ ได้แก่ การเรียนรู้ที่จะผสมผสานวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาให้สำเร็จ กระบวนการเผชิญสถานการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ หลักการ 2) การประเมินคุณค่าแท้และ คุณค่าเทียม 3) การเลือกและตัดสินใจ และ 4) การปฏิบัติ

การจัดการเรียนรู้ตามกระบวนการเผชิญสถานการณ์ช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาการคิด โดยเฉพาะคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ เป็นการจัดกิจกรรมที่ครูสร้างหรือนำสถานการณ์ด้าน ต่างๆ มาฝึกฝนให้นักเรียนผ่านขั้นตอนทั้ง 4 ขั้น และเกิดการเรียนรู้ จนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง เมื่อต้องเผชิญสถานการณ์และปัญหา พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต 2538: 676) กล่าวถึงการ คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบซึ่งเป็นวิธีคิดวิธีหนึ่งใน 10 วิธีของการคิดแบบโยนิโสมนสิการ ว่า เป็นการคิดแบบแยกแยะองค์รวมของสรรพสิ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ แล้วยังมีการคิดวิเคราะห์ และจัดประเภทหมวดหมู่ขององค์ประกอบย่อยๆ นั้นด้วย

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จึงสนใจที่จะจัด กิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนและการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่องอยู่ดีมีสุข การ คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ทักษะ 3 ทักษะคือการจำแนก การจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์ เพื่อให้เหมาะกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการเรื่อง อยู่ดีมีสุข ของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการเผชิญสถานการณ์

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญ สถานการณ์

2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. สมมติฐานการวิจัย

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์สูงกว่าก่อนเรียน

3.2 ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนหลังการเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์สูงกว่าก่อนเรียน

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

4. ขอบเขตการวิจัย

4.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 12 คน

4.2 ระยะเวลาในการทดลอง 12 ชั่วโมง (ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน)

4.3 เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือเนื้อหาตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองกก กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยการเรียนรู้ที่ 9 เรื่อง อยู่ดีมีสุข ในด้าน เศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการปกครอง

4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

4.4.1 **ตัวแปรต้น** คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรื่อง อยู่ดีมีสุข

4.4.2 **ตัวแปรตาม** คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง อยู่ดีมีสุข และความสามารถในการ คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ หมายถึง การสอนที่กำหนดจุดประสงค์การจัดกิจกรรม และการวัดผลเพื่อฝึกให้นักเรียนได้เผชิญสถานการณ์ต่างๆ และสามารถเอาชนะปัญหาเหล่านั้นได้ ประกอบด้วย 1) การเผชิญ ได้แก่การเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาวะที่ต้องเผชิญ 2) การผจญ คือการเรียนรู้วิธีการต่อสู้กับปัญหาอย่างถูกต้องตามทำนองคลองธรรมและมีหลักการ 3) การผสมผสาน ได้แก่การเรียนรู้ที่จะผสมผสานวิธีการต่างๆ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาให้สำเร็จ 4) การเผชิญ คือการลงมือแก้ปัญหาให้หมดไป โดยไม่ก่อให้เกิดปัญหาสืบเนื่องต่อไปอีก กระบวนการเผชิญสถานการณ์ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ หลักการ 2) การประเมินค่าและประโยชน์ 3) การเลือกและตัดสินใจ 4) การปฏิบัติ

5.2 หน่วยบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา

5.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยครอบคลุมเนื้อหาเรื่อง อยู่ดีมีสุข ซึ่งประกอบด้วย ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านการปกครอง

5.4 การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ หมายถึง การใช้ทักษะการจำแนก จัดกลุ่ม และการวิเคราะห์สถานการณ์ที่กำหนดให้และสถานการณ์ที่เผชิญในชีวิตประจำวัน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยบูรณาการเรื่อง อยู่ดีมีสุข สูงขึ้น

6.2 นักเรียนมีความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยบูรณาการเรื่อง อยู่ดีมีสุข สูงขึ้น

6.3 เป็นแนวทางสำหรับครูในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์และความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง “ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุขและ การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์” ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำมาเรียบเรียงในหัวข้อต่อไปนี้

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. การจัดทำหน่วยบูรณาการ
3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
4. การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ประกอบด้วยศาสตร์ต่างๆ หลายสาขา มีลักษณะเป็นสหวิทยาการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะกระบวนการ มีคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ รวมทั้งได้แสดงบทบาทและความรับผิดชอบทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่นและต่อสภาพแวดล้อม

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ให้มีคุณภาพในทุกรายวิชาและทุกชั้นปีได้นั้นจะต้องจัดให้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของผู้เรียนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ของตนเอง พัฒนาและขยายความคิดของตนเองจากความรู้ที่ได้เรียน การเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีหลากหลายวิธี วิธีหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพคือ การจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ โดยบูรณาการตั้งแต่หลักสูตร หัวข้อที่เรียน เชื่อมโยงเหตุการณ์ พัฒนาการต่างๆทั้งในอดีตและปัจจุบันที่เกิดขึ้นในโลกเข้าด้วยกัน บูรณาการความรู้ ทักษะค่านิยมและจริยธรรม ลงสู่การปฏิบัติจริง ด้วยการใช้แหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยี และสัมพันธ์กับวิชาต่างๆ

สาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ประกอบด้วย

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระนี้เป็นความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ปรัชญา ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา มนุษย์วิทยา ที่มุ่งศึกษามาตรฐานความประพฤติของพลเมืองและการยกระดับภาวะทางจิต ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะเกี่ยวกับจริยธรรม คุณธรรมที่ว่าด้วยหลักความประพฤติของคณิศและอุคมคคิตตามแนวความเชื่อของศาสนาของบุคคล นับถือ

สาระที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม

การดำเนินชีวิตในสังคมเป็นขอบข่ายสาระหลักที่มีแนวความคิดรวบยอดเกี่ยวข้องกับ สังคมวิทยา มนุษยวิทยา รัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยศึกษาระบบความสัมพันธ์ของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคม มีวัฒนธรรม มีประพฤติดสัมพันธ์กับคนอื่นในกลุ่ม ศึกษาสถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคมให้เกิดความเข้าใจต่อระบบทางการเมือง การปกครอง โดยเฉพาะบทบาทและหน้าที่ในฐานะพลเมืองของประเทศในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ศึกษาการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย และหลักกฎหมายที่สำคัญ และองค์ประกอบของกระบวนการยุติธรรม

สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ สังคมวิทยา และสิ่งแวดล้อมศึกษา ที่มุ่งให้ความเข้าใจว่ามนุษย์มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตอยู่อย่างไร ทั้งนี้เพราะมนุษย์มีความต้องการและความจำเป็นที่ไม่จำกัดในขณะที่ต้องดำรงชีวิตในสังคมท่ามกลางทรัพยากรที่มีอยู่จำกัด

สาระที่ 4 ประวัติศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ปรัชญา มนุษยวิทยา สังคมวิทยา และโบราณคดี ที่มุ่งให้มีความเข้าใจว่าวิวัฒนาการการดำเนินชีวิตของมนุษยชาตินั้นมีการสั่งสมมาตามกาลเวลาอย่างต่อเนื่องและเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การศึกษาเรื่องราวในอดีตทำให้เกิดการเรียนรู้ว่า มนุษย์ในอดีตเผชิญปัญหาต่างๆ ในขณะดำรงชีวิตอยู่อย่างไร มีวิธีการจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่ประสบความสำเร็จและความผิดพลาดอย่างไร เหตุการณ์และการกระทำในอดีตมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในเวลาต่อมาอย่างไร อันจะเป็นการสร้างประสบการณ์และทางเลือกในการดำรงชีวิตแก่คนรุ่นหลังต่อไป

สาระที่ 5 ภูมิศาสตร์

สาระหลักนี้เป็นความคิดรวบยอดที่เกี่ยวข้องกับภูมิศาสตร์ สิ่งแวดล้อมศึกษา ประวัติศาสตร์ มานุษยวิทยา ที่มุ่งให้มีความเข้าใจในเรื่องมิติสัมพันธ์ทางภูมิศาสตร์กับสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในโลก ความสัมพันธ์ต่อกันและกัน และต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ (กรมวิชาการ 2544: 16-18)

กลุ่มสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีจุดเน้นในการสร้างคุณภาพผู้เรียน ซึ่งจะยกมาเฉพาะช่วงชั้นที่ 2 ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 2 (จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6)

1. ได้เรียนรู้เรื่องของจังหวัด ภาคและประเทศของตนเอง ทั้งเชิงประวัติศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ สังคม ประเพณี และวัฒนธรรม รวมทั้งการเมือง การปกครองและสภาพเศรษฐกิจ โดยเน้นความเป็นไทย
2. ได้รับการพัฒนาความรู้และความเข้าใจในเรื่องศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือ รวมทั้งมีส่วนร่วมในศาสนพิธีและพิธีกรรมทางศาสนามากยิ่งขึ้น
3. ได้ศึกษาและปฏิบัติ ตนตามสถานภาพ บทบาท สิทธิหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่น จังหวัด ภาคและประเทศ รวมทั้งได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมตามขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของท้องถิ่นตนเองมากยิ่งขึ้น
4. ได้ศึกษาเปรียบเทียบเรื่องราวของจังหวัดและภาคต่างๆ ของประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน
5. ได้รับการพัฒนาแนวคิดทางสังคมศาสตร์ เกี่ยวกับศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม

หน้าที่พลเมือง เศรษฐศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์ เพื่อขยายประสบการณ์ไปสู่การทำ ความเข้าใจในภูมิภาคซีกโลกตะวันออกและตะวันตกเกี่ยวกับศาสนา คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยม ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม การดำเนินชีวิต การจัดระเบียบทางสังคม และ การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจากอดีตสู่ปัจจุบัน (กรมวิชาการ 2544: 247-248)

2. การจัดทำหน่วยบูรณาการ

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผสมผสาน สาระความรู้ด้านต่างๆ รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่พึงงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไว้ในทุกวิชาเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์และการ ประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหา สามารถจัดการเรียนรู้ได้ทั้งการจัดหน่วยการ เรียนรู้แบบบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา 2548: 1)

การจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการมี 2 แบบ ดังนี้ (สำนักวิชาการและ มาตรฐานการศึกษา 2548: 2 - 36)

2.1 การจัดทำหน่วยบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้

การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นวิธีการที่ผู้สอนนำสาระต่างๆของ กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาเชื่อมโยงหรือสัมพันธ์กัน ในการกำหนดหน่วยการเรียนรู้ ผู้สอนควร ทำแผนภาพแสดงประเด็นหรือหัวเรื่อง และการบูรณาการระหว่างสาระต่างๆด้วย จะช่วยให้ มองเห็นความเชื่อมโยงระหว่างสาระต่างๆได้ชัดเจนขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1.1 กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 2.1.2 กำหนดสาระการเรียนรู้
- 2.1.3 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง
- 2.1.4 พิจารณาความสอดคล้องระหว่างผลการเรียนรู้ที่คาดหวังกับมาตรฐานการ เรียนรู้ช่วงชั้น
- 2.1.5 ตั้งชื่อหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ
- 2.1.6 กำหนดเวลาเรียน
- 2.1.7 เขียนแผนการเรียนรู้รายหน่วยการเรียนรู้

2.1.8 ตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.1.9 จัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้

2.2 การจัดทำหน่วยบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ

เป็นการบูรณาการโดยการนำสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไป ที่มุ่งสอนหัวเรื่อง/ความคิดรวบยอด/ปัญหาเดียวกัน โดยผู้สอนคนเดียวหรือหลายคนช่วยกันสอน หรือต่างคนต่างสอน มีการมอบหมายงานหรือโครงการร่วมกัน หรือแยกกัน มีการเชื่อมโยง ศาสตร์ต่างๆ เข้าด้วยกัน ทำให้เข้าใจเรื่องนั้นได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระ การเรียนรู้จึงมีความสำคัญอยู่ที่การวางแผนงานของผู้สอนแต่ละคน ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

2.2.1 กำหนดหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.2.2 กำหนดสาระการเรียนรู้

2.2.3 พิจารณาความสอดคล้องระหว่างสาระการเรียนรู้กับมาตรฐานการเรียนรู้

ช่วงชั้น

2.2.4 กำหนดเวลาเรียน

2.2.5 เขียนแผนการจัดการเรียนรู้รายหน่วยการเรียนรู้

2.2.6 ตรวจสอบคุณภาพหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ

2.2.7 จัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้

3. การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ใช้แนวทางจากการดำเนินชีวิต ของมนุษย์ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์ต่างๆ อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ มนุษย์จึงต้องเรียนรู้โดยมีโอกาสมองเผชิญสถานการณ์อย่างหลากหลายทั้งที่เป็นสถานการณ์จริงและสถานการณ์จำลอง

3.1 กระบวนการเผชิญสถานการณ์

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2541: 2) กล่าวว่า กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เป็น กระบวนการสมัยใหม่ที่ประยุกต์มาจากพุทธวิธีสอน สามารถนำมาจัดกระบวนการสอนได้อย่าง หลากหลาย

สุมณ อมรวิวัฒน์ (2542: 46-60) มีความเห็นว่า การศึกษาที่แท้ย่อมสัมพันธ์ สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตวิถีชีวิตมนุษย์ย่อมมีการเปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง มีสุข มีทุกข์

มีความหวัง ผิดหวังเป็นธรรมดา นักเรียนควรมีโอกาสได้เรียนรู้วิถีทางของชีวิตที่สัมพันธ์กับวิธีการศึกษา และได้เสนอกระบวนการเผชิญสถานการณ์ไว้ดังนี้

1. การเผชิญ ชีวิตเมื่ออุบัติขึ้นและเจริญเติบโตย่อมต้องได้ผ่านพบผู้คน สิ่งแวดล้อม และเหตุการณ์มากมายหลายแบบ คนทุกวัยต้องเผชิญกับความสับสน ความเปลี่ยนแปลงและเรียนรู้ที่จะเข้าใจภาวะที่ต้องเผชิญนั้น
2. การผจญ ความสับสนและซับซ้อนของประสบการณ์ที่บุคคลได้ผ่านพบ ทำให้เกิดเงื่อนไขและปัญหา เขาต้องเรียนรู้วิธีการต่อสู้ แก้ไขปัญหาด้วยความพร้อมทุกด้าน มีวิธีการผจญสถานการณ์ที่ถูกต้องทำนองคลองธรรมและมีหลักการ
3. การผสมผสาน ชีวิตและสังคม อันมีองค์ประกอบที่ละเอียดอ่อน และหลากหลายย่อมต้องการความสัมพันธ์ที่ผสมกลมกลืนกันสนิทได้สัดส่วนพอเหมาะ มีเหตุผล และนำไปสู่ความวัฒนา เพราะเมื่อใดกลไกและองค์ประกอบของชีวิตไม่กินเกลียวกัน เกิดความขัดแย้งอย่างยากที่จะแก้ไข เมื่อนั้นชีวิตจัดต้องวิบัติลง
4. การเผชิญ มนุษย์จึงต้องเรียนรู้ ผิฝฝนความคิด ความสามารถ และวิธีการที่จะสามารถเอาชนะปัญหาได้สำเร็จ โดยไม่ก่อปัญหาสืบเนื่องต่อไป เมื่อการศึกษาสามารถช่วยให้มนุษย์เอาชนะปัญหาได้ การศึกษาจึงเป็นประโยชน์แก่ชีวิตโดยแท้

3.2 ขั้นตอนของกระบวนการเผชิญสถานการณ์ กระบวนการเผชิญสถานการณ์เป็นวิธีการที่สอดคล้องกับวิถีทางของชีวิต และแบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (สุมน อมรวิวัฒน์ 2542: 45-60)

3.2.1 การรวบรวมข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ ขั้นตอนนี้จะเป็นการฝึกนิสัยและทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อสามารถเผชิญกับปัญหาและสถานการณ์นั้นๆ ได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากการที่บุคคลจะสามารถตัดสินใจกระทำสิ่งใดลงไปนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับพื้นฐานของความรู้ ความรู้สึก ความเข้าใจและหลักการที่เขายึดถือ ความผิดพลาดและความล้มเหลวมักจะเกิดขึ้นเมื่อผู้ปฏิบัติขาดข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญ ทำให้ไปเพราะความไม่รู้ ความไม่รู้ทำให้หลงผิด ดังนั้นในการฝึกอบรมนักเรียนให้สามารถเผชิญสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตจริงได้ ควรฝึกนิสัย และฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ เพื่อเป็นการเตรียมตัวในขั้นแรกของการศึกษาดูตัวอย่างของการกระทำที่เกิดความไม่รู้นั้นมีมากมาย ทั้งที่เป็นเรื่องเล็กน้อยจนถึงเรื่องที่น่าไปสู่ความวิบัติ เช่น การที่ชาวบ้านเป็นโรคเหน็บชาก็เพราะชาวข้าวหลายครั้งจนข้าวขาว โดยไม่รู้ว่าเป็นวิตามินบีที่เคลือบอยู่รอบของเมล็ดข้าวสาร เด็กหนุ่มสาวฟังเพลงและดนตรีที่มีเสียงดังแผดเผาแก้วหูในคิสโกเธคอย่างสนุกสนาน ก็เพราะไม่รู้ว่าเป็นเสียงดังขนาดนั้นกำลังทำลายแก้วหูของเขา ประชาชนไม่ไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งผู้แทนราษฎรก็เพราะไม่รู้ว่าจะได้รับผลร้ายเพียงใดใน

การที่ไม่ทำหน้าที่ตามสิทธิของตน ดังนั้น คนที่ได้สะสมความรู้ไว้มากพอจึงได้เปรียบ ความรู้ในที่นี้มีได้หมายเพียงเนื้อหาวิชาการเท่านั้น ประสบการณ์ก็เป็นความรู้ที่มีคุณค่ามาก บุคคลที่มีประสบการณ์มากก็จะพลาดน้อย นักเรียนจึงควรได้รับการฝึกฝน ให้รู้จักการแสวงหาความรู้และหลักการเป็นเบื้องต้น เพื่อนำมาปรับกับวิธีการและขั้นตอนในการแสวงหาข่าวสาร ความรู้ในปัจจุบันมีแหล่งความรู้หลายประเภท ผู้ไปศึกษาเล่าเรียนจึงมีวิธีรวบรวมความรู้นั้น โดยใช้หลักพหุศูตของพระพุทธเจ้า ดังนี้

1) ต้องเป็นผู้ที่ฟังมาก อ่านมาก ดูมาก ศึกษาค้นคว้ามาก รวมไปถึงการรู้แหล่งข่าวสารต่างๆและสามารถใช้ประโยชน์จากแหล่งข่าวสารนั้นๆได้

2) เมื่อได้ข่าวสาร ข้อมูล ความรู้ แล้วสามารถจับหลักการของสาระความรู้และจดจำแนวคิดสำคัญไว้ได้แม่นยำ ซึ่งในปัจจุบันอาจมีวิธีการจดบันทึกข้อมูลเหล่านั้นไว้อย่างมีระบบระเบียบ

3) นำข้อมูลความรู้เหล่านั้นมาพูด อภิปราย ถกเถียงกันอยู่เสมอ จนเกิดความเข้าใจชัดเจนลึกซึ้งในสาระความรู้นั้น

4) เอาใจใส่เนืองคิดพิจารณาสาระความรู้นั้นจนเจใจ มีการทบทวนไตร่ตรอง จนกระจ่างชัด เช่นมีการทดลองใช้เพื่อพิสูจน์สมมติฐานหรือหลักการนั้นอยู่เสมอๆ

5) สรุปสาระความรู้และหลักการนั้นด้วยความเข้าใจที่เห็นจริงแล้ว ประจักษ์ด้วยปัญญาทั้งในส่วนเนื้อความและเหตุผล

การรวบรวมข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการนั้นต้องพิจารณาว่า

- 1) เป็นข่าวสารข้อมูลที่ง่ายหรือยาก ต่อการเข้าใจและการรับรู้
- 2) เป็นเรื่องธรรมดา หรือซับซ้อนซ่อนเงื่อน
- 3) มีความแคบ ความเจาะจงหรือกว้างขวางกระจัดกระจาย
- 4) มีลักษณะคลุมเครือหรือชัดเจนเด่นกระจ่าง
- 5) มีความจริงมากกว่าเท็จ หรือมีความเท็จมากกว่าจริง
- 6) เป็นเรื่องดี หรือเรื่องร้าย
- 7) มีองค์ประกอบเดียวหรือหลายองค์ประกอบ
- 8) มีรูปแบบ ระบบ ระเบียบ หรือยุ่งเหยิง
- 9) เป็นรูปธรรมหรือนามธรรม
- 10) มีแหล่งอ้างอิงหรือเป็นเรื่องโคมลอย
- 11) เกิดขึ้นจากเจตนาดีหรือเจตนาร้าย

12) เป็นข่าวที่ควรรู้หรือไม่ควร

3.2.2 การประเมินเพื่อหาคุณค่าแท้และคุณค่าเทียม เป็นขั้นตอนที่ฝึกฝนในการเผชิญปัญหาและสถานการณ์ เน้นทักษะและความสามารถในการประเมินค่าอย่างมีจริยธรรมเป็นพื้นฐานขั้นตอนนี้เป็นการนำข่าวสารความรู้ที่ได้ มาจัดสรุปประเด็นของข่าวสารไว้อย่างเป็นระเบียบแล้วประเมินค่าว่าประเด็นไหนถูกต้อง ดีงาม เหมาะสม และเกิดประโยชน์สูงสุดแท้จริง ประเด็นไหนบกพร่อง ไม่เหมาะสม ไม่ถูกไม่ควร หรือเป็นผลดีชั่วคราวช่วยยาม เคลือบแฝงความชั่วร้าย เอาไว้เกณฑ์ที่จะพิจารณาถึงวิธีการและประโยชน์ที่เกิดขึ้นต่อสิ่งนั้น ได้แก่

1) เกณฑ์เกี่ยวกับเวลา การประเมินค่าของวิธีการ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นนั้นจำเป็นต้องดูว่า

- (1) เป็นวิธีการที่ใช้เวลาน้อย เกิดประโยชน์มาก คู่คุณค่าทันที
- (2) เป็นวิธีที่ใช้เวลาน้อย เกิดประโยชน์น้อย ต้องคอยนาน
- (3) เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์มาก คู่คุณค่าทันที
- (4) เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์น้อย ไม่คุ้มค่าต้องรอคอย
- (5) เป็นวิธีการที่ใช้เวลามาก เกิดประโยชน์มาก และต้องอดใจรอเป็น

เวลานาน

เกณฑ์ในเรื่องเวลานี้จึงมีส่วนสำคัญในการประเมินค่าเป็นอย่างมาก ซึ่งต้องขึ้นอยู่กับบางคนใช้วิธีการลวกๆรีบเร่ง จนสะเพร่าและเกิดความคิดพลาด บางคนเฉื่อยชา แต่ต้องการประโยชน์ให้มาก เวลาจึงเป็นเกณฑ์อันหนึ่งที่ทำให้คนประเมินค่าแตกต่างกันไป

2) เกณฑ์เกี่ยวกับผู้กระทำและผู้รับประโยชน์ หากบุคคลจะต้องชั่งน้ำหนักดูระหว่างการทำงานหนักและผลประโยชน์ตกกับผู้อื่น กับการไม่ทำงาน แต่คอยรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นฝ่ายเดียว ประกอบกับเป็นคนที่เกี่ยวข้องเห็นแก่ตัว บุคคลนั้นย่อมให้น้ำหนัก วิธีการที่ไม่ต้องทำงานแต่ได้ประโยชน์มากกว่าการทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวม บางคนทำดี แต่ได้รับผลร้ายในช่วงเวลานั้น บางคนตั้งใจทำงานแต่ไม่ได้รับความดีความชอบ ประสพการณ์เหล่านี้มักจะทำให้บุคคลประเมินค่าของการปฏิบัติ และประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นแตกต่างไปตามพื้นฐานทางจิตใจที่จะยอมรับคุณค่าแท้หรือคุณค่าเทียม ซึ่งถ้าบุคคลตระหนักในคุณค่าของศีลธรรมความไม่เห็นแก่ตัว ย่อมทำงานด้วยวิธีการที่เหมาะสม โดยเลือกประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

3) เกณฑ์ความเด่นชัดของประโยชน์ คนส่วนมากมักจะประเมินค่าวัตถุสูง เช่น ลาก ยศ สรรเสริญ สุข มากกว่าประโยชน์ด้านจิตใจ เช่น ความสงบ ความภาคภูมิใจ ความเป็นอิสระ ความมั่นใจในตนเอง เป็นต้น แท้จริงแล้วประโยชน์ด้านวัตถุมักก่อให้เกิดความอยากไม่มี

ที่สิ้นสุดหากขาดความพอดีย่อมเป็นคุณค่าเทียม แต่ประโยชน์ทางด้านจิตใจนั้น แม้จะมองไม่เห็นเด่นชัดแต่เป็นคุณค่าแท้ ดังนั้นจึงมักเห็นตัวอย่างอยู่ทั่วไปว่าคนประเมินคุณค่าของเงินสูงกว่าความบริสุทธิ์ ประเมินค่าอำนาจมากกว่าความสุข ประเมินค่าของความสวยงามมากกว่าความรู้คิดทั้งนี้ เพราะแท้จริงไม่ควรปล่อยให้เขาวงกตหลังประเมินค่าอย่างผิดๆ

4) เกณฑ์ความสมบูรณ์ วิธีการทำงาน หรือวิธีปฏิบัติตนของบุคคล บางครั้งแม้ว่าจะทำงานครบถ้วน แต่ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นไม่สมบูรณ์ บางครั้งมีผลดีผลเสียปะปนกันไปทำให้มีการประเมินค่าต่างกันไป ครูจึงจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อฝึกให้นักเรียนประเมินตามหลักเกณฑ์ต่อไปนี้

(1) ประเมินค่าของความดีงามตามหลักสังฆธรรม ความเชื่อ ศรัทธา ศาสนา แบบอย่างที่ดี และศีลธรรม

(2) ประเมินค่าความเหมาะสมตามหลักค่านิยมของบุคคล และกลุ่มชนในสถานที่หนึ่งในยุคสมัยหนึ่ง

(3) ประเมินค่าของความสูงส่งตามหลักของวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิต

(4) ประเมินค่าของความถูกต้องตามหลักของกฎหมาย

3.2.3 การเลือกและการตัดสินใจ เป็นขั้นตอนของการพหุคูณและการผสมผสานผลของการประเมินค่าเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ เป็นการฝึกทักษะการเลือกและการตัดสินใจ เมื่อต้องเผชิญปัญหาหรือสถานการณ์ การเลือกและการตัดสินใจหลังจากที่ได้ประเมินค่าข้อมูลต่างๆ ไว้หลายๆทางแล้วนั้น นับว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมากในกระบวนการเผชิญสถานการณ์และการแก้ปัญหาเพราะถ้าเลือกและตัดสินใจผิดพลาดหรือมีความลังเลใจ บุคคลนั้นย่อมไม่สามารถแก้ปัญหาได้และอาจหลีกเลี่ยงหนีไปจากสถานการณ์นั้น โดยไม่สามารถจะแก้ปัญหาได้แม้จะรู้วิธีการแก้ปัญหา

ขั้นตอนการเลือกและตัดสินใจ

1) การรวบรวมข้อมูลที่ดี ทำให้สามารถกำหนดและอธิบายประเด็นสำคัญของสถานการณ์ หรือปัญหาได้

2) การประเมินค่าตามเกณฑ์ที่ถูกต้องซึ่งเหมาะสม ทำให้สามารถคิดและคาดถึงผลดี ผลเสียในการเลือกและตัดสินใจ

3) การวิเคราะห์เปรียบเทียบประเด็นที่ประเมินค่าแล้ว ทำให้สามารถกำหนดทางเลือกและทางออกของสถานการณ์และปัญหานั้นได้

4) เมื่อมีทางเลือกหลายทางบุคคลต้องอาศัยประสบการณ์ หลักการและการ
ทำนายผล

5) ถ้าไม่มีทางเลือกหรือมีทางเลือกที่ตัดสินใจไม่ได้ จะต้องหาทางออกใหม่
น่าจะเป็นไปได้

6) ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด

7) วางแนวทางปฏิบัติให้ได้ผล

ลักษณะของทางเลือกเมื่อบุคคลได้ประเมินค่าของข้อมูลความรู้ เกี่ยวกับ
สถานการณ์และปัญหาแล้ว เขาพบกับสถานการณ์ดังนี้

1) พบทางเลือกหลายทางและเป็นทางเลือกที่ดีทุกทาง เพราะเป็นทางเลือกที่ไม่
ผิดกฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณี เกิดประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม
สามารถนำไปปฏิบัติได้ผลดี

2) พบทางเลือกหลายทาง และเป็นทางเลือกที่ร้ายทุกทาง ที่ว่าร้ายเพราะขัดกับ
หลักกฎหมาย ศีลธรรม ค่านิยม วัฒนธรรมและประเพณี เกิดผลเสียแก่ตนเองและผู้อื่น ถ้านำไป
ปฏิบัติจะเกิดผลร้าย

3) พบทางเลือกหลายทางที่เป็นทางดีบ้าง ร้ายบ้าง ประปนกันซึ่งต้องเปรียบเทียบ
และตัดสินใจ โดยรู้จักความเสียสละ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

4) มีทางเลือกเพียงทางเดียว (ไม่มีทางเลือก ทางตัน) ไม่ว่าทางเลือกนั้นจะดีหรือ
ร้ายก็ต้องเลือกและตัดสินใจ

ลักษณะของการตัดสินใจ แต่ละบุคคลมีวิธีการตัดสินใจแตกต่างกัน ดังนี้

1) ตัดสินใจได้ทันทีเพราะได้สั่งสมประสบการณ์ความรู้และประเมินค่ามาแล้ว
ได้ทดลอง ทดสอบแล้วว่า ถ้าตัดสินใจเช่นนั้น จะเกิดผลเช่นนั้นหรือเช่นใด

2) หลังจากที่รวบรวมข้อมูลและคิดประเมินค่าในระยะเวลาสั้นๆ ก็สามารถ
ตัดสินใจได้เพราะเผชิญกับสถานการณ์และปัญหาที่ไม่ซับซ้อน

3) เกิดความคิดขัดแย้งและมีความยุ่งยากในการตัดสินใจจนต้องกลับไปรวบรวม
ข้อมูลเพื่อประเมินค่าใหม่ ประนีประนอมข้อขัดแย้งแล้วจึงตัดสินใจ

4) ไม่สามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง จำเป็นต้องปรึกษาหารือและขอความ
ช่วยเหลือจากกลุ่มหรือผู้มีประสบการณ์สูงกว่า

5) เมื่อตัดสินใจแล้วพบอุปสรรคและปัญหาในการปฏิบัติ ต้องตัดสินใจใหม่

6) ผู้ที่เกิดปัญหามากและไม่สามารถจะดับความทุกข์ (ปัญหา) ได้ คือ ผู้ที่ไม่
กล้าตัดสินใจ อาจใช้วิธีการอยู่เฉยๆ ให้เวลาช่วยแก้ปัญหาและสถานการณ์ จนคลี่คลายไปเอง

องค์ประกอบที่ทำให้การตัดสินใจผิดพลาด

- 1) ข้อมูล ความรู้ การสรุปประเด็น การประเมินค่าบกพร่อง และผิดพลาด
- 2) สภาพแวดล้อม บุคคล เหตุการณ์ บีบบังคับให้ต้องตัดสินใจด้วยความลำเอียงเพราะความรัก ความโกรธ ความเกลียด ความกลัว และความหลงผิด (อคติ 4)
- 3) ขาดสติสัมปชัญญะที่จะกำหนดพิจารณาข่าวสารและการประเมินผล ตกเป็นทาสของความอยากได้ อยากมี อยากเป็น ความโกรธ และความหลง และขาดhiriโอดดับปะ ความละเอียด เกรงกลัวต่อการทำซ้ำมาจนเป็นนิสัย

3.2.4 การปฏิบัติ เป็นขั้นตอนของการเผชิญ คือ การลงมือแก้ปัญหา และเผชิญสถานการณ์จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี ในบรรดาขั้นตอนทั้ง 4 ขั้นตอนของกระบวนการเผชิญสถานการณ์นั้นแม้ว่าบุคคลจะสามารถรวบรวมข้อมูล ความรู้มาประเมินค่าและตัดสินใจได้อย่างดีเพียงใด แต่ขาดการนำมาปฏิบัติอย่างได้ผลดีแล้ว ย่อมไม่ประสบความสำเร็จ เช่น การหลงติดสารเสพติดจนเลิกไม่ได้ การฉ้อราษฎร์บังหลวง เพื่อหลีกเลี่ยงความยากจน การพูดพล่อยและพูดปดจนเป็นนิสัยของคนทั่วไปนั้นเกิดขึ้นมิใช่จากความไม่รู้ แต่เป็นเพราะว่าบ่อยครั้งเขาประเมินว่ามันผิดไม่ดีตัดสินใจจะกลับตัวหรือปรับปรุงตนเอง แต่ปฏิบัติไม่ได้หรือปฏิบัติได้ไม่ครบถ้วน ไม่สม่ำเสมอหรือไม่อดทนพอที่จะปฏิบัติเป็นขั้นตอนที่ละเอียดอ่อนมาก จำเป็นต้องอาศัยพื้นฐานและหลักเกณฑ์ที่ดีเป็นแนวทาง และต้องฝึกรวมปรับตัว ปรับจิตใจให้มีความอดทน ประณีต จึงจะอยู่ในสังคมได้ราบรื่น พื้นฐานในการปฏิบัติตนที่บุคคลพึงสังวรอยู่เสมอ นั้น พระพุทธเจ้าทรงวางหลักการปฏิบัติไว้ในสัพปุริสธรรม 7 ดังนี้

- 1) การปฏิบัติตามหลักการ กฎเกณฑ์ และคิดถึงเหตุผล (ธัมมัญญา)
- 2) ปฏิบัติตามสาระและความมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ คิดถึงผลตามสาระและความมุ่งหมายนั้น (อัตถัญญา)
- 3) ปฏิบัติให้เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพฐานะ ความรู้ความสามารถของคน (อัครัญญา)
- 4) ปฏิบัติตนโดยยึดหลักความพอดี รู้จักประมาณ ไม่เคร่งครัด เข้มงวดเกินไปหรือไม่ถ้อยหลอก หละหลวม เหลวไหล จนเกินไป (มัตตัญญา)
- 5) ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกาลเวลา คือ ตรงเวลา เป็นเวลาทันเวลาและพอเหมาะกับเวลา (กาลัญญา)
- 6) ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับกลุ่มคน ชุมชน และสังคมนั้นๆ (ปริสญญา)

7) ปฏิบัติคนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งย่อมแตกต่างกัน ในทางกาย สติปัญญา ฐานะ ความรู้ ความคิด ความสามารถ ความสนใจ และคุณธรรม (บุคคลัญญา)

บุคคลจะปฏิบัติได้ดียิ่งขึ้น โดยยึดเกณฑ์การปฏิบัติดังนี้

1) ทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา) ไม่ปฏิบัติคนเอนเอียงไปสู่โต่ง ทั้ง ในทางที่สุขสำราญและในทางที่บีบคั้นทุกข์ทรมาน

2) ประสานประโยชน์ การปฏิบัติคนในสถานการณ์ที่มีทางเลือกหลายทาง เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย มักจะเกิดการขัดแย้งทั้งในด้านความคิด และการปฏิบัติ ดังนั้นการ กำจัดมิถนาคาญุเสียดิ จะสามารถประนีประนอม ประสานประโยชน์ให้ทุกฝ่ายเกิดความพอใจ ทำ ให้งานประสบความสำเร็จ

3) ปฏิบัติการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ใช้วิธีการที่ละมุนละม่อม สร้างความเข้าใจ ในทุกฝ่ายเพื่อมุ่งประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ถือหลักการและเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์ ในการสร้างสรรค์มากกว่าทำลาย เว้นจากความโลภ พยาบาท และการเบียดเบียนกัน ละเว้นการ พุดเท็จ พุดส่อเสียด พุดหยาบคาย และพุดเพื่อเชื้อ เพราะการกระทำเหล่านั้นจะทำให้เกิดการ แก้ปัญหาด้วยวิธีที่รุนแรง

3.3 การนำกระบวนการเผชิญสถานการณ์มาใช้ในแผนการสอน เมื่อนำขั้นตอนของ กระบวนการเผชิญสถานการณ์มาจัดเป็นแผนการสอนที่มีขั้นนำ ขั้นสอน และขั้นสรุป สามารถทำ ได้ดังนี้

3.3.1 ขั้นนำ

- 1) ครูใช้ช่วงเวลาหนึ่งก่อนทดลองสอนในการเตรียมตัวเพื่อสร้าง ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน ครูแสดงความรักและความเมตตาต่อนักเรียนอย่างจริงใจ
- 2) ก่อนเริ่มบทเรียนแต่ละครั้ง ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในชั้นเรียน ให้สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน และเร้าใจให้นักเรียนเห็นความสำคัญของบทเรียน
- 3) ครูเสนอสถานการณ์ ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง พร้อมทั้งแนะนำหลักการ ปฏิบัติคนโดยใช้หลักธรรมเป็นพื้นฐานนำไปสู่การเลือกและแก้ปัญหาหลายๆทาง

3.3.2 ขั้นสอน

ครูหรือนักเรียนนำสถานการณ์ ปัญหา หรือกรณีตัวอย่าง และหลักปฏิบัติ คนโดยใช้หลักธรรมเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหามาฝึกทักษะการคิด และการปฏิบัติใน กระบวนการเผชิญสถานการณ์

- 1) ฝึกทักษะการแสวงหาและรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และ

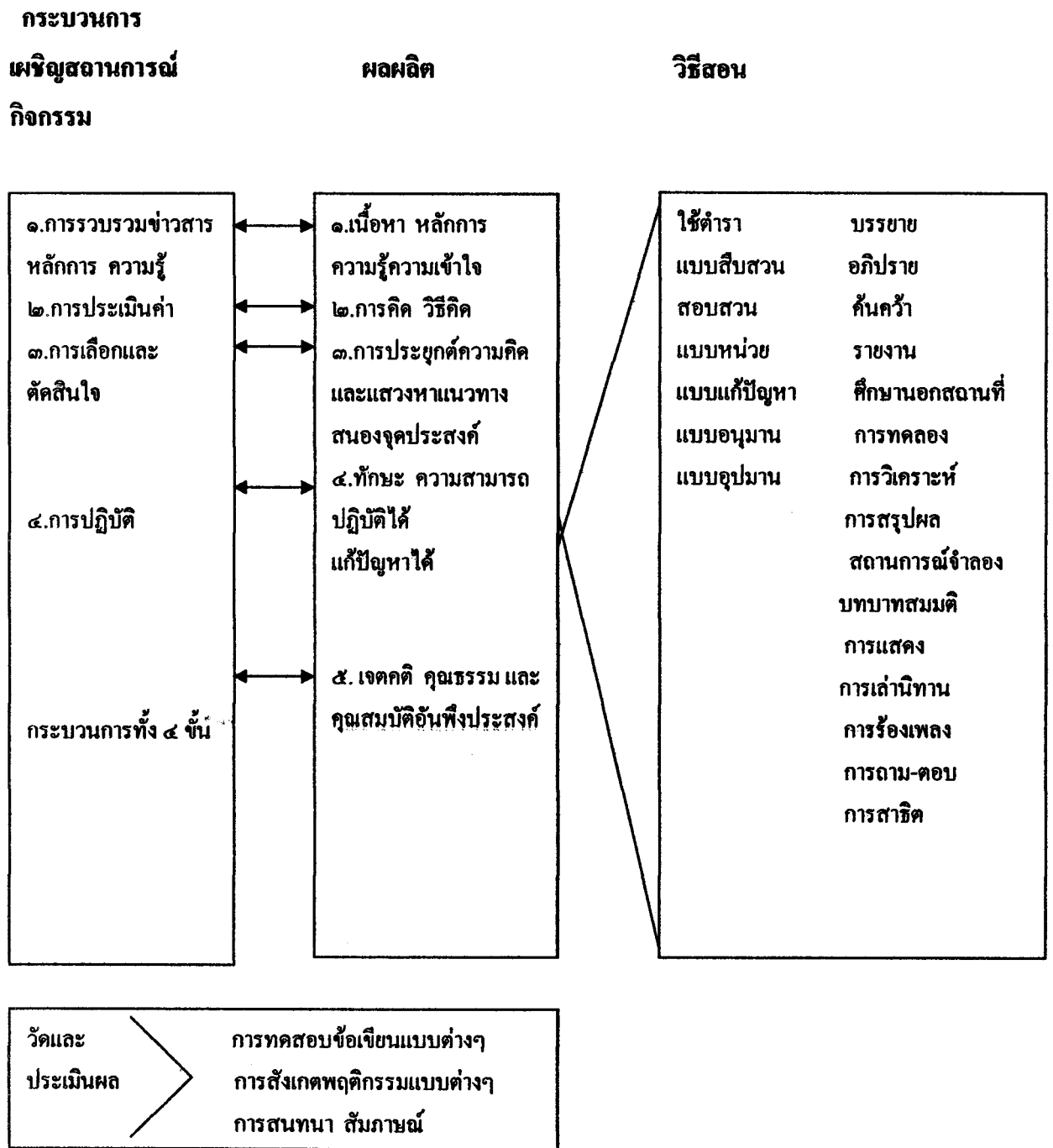
หลักการ

- 2) นักเรียนฝึกสรุปประเด็นสำคัญ เพื่อประเมินค่า แนวทางแก้ปัญหาว่าทางใดดีที่สุดโดยใช้วิธีคิดหลายวิธี (โยนิโสมนสิการ)
- 3) ฝึกทักษะการเลือกและตัดสินใจ โดยให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและคิดทดสอบด้วยเหตุผลจนมั่นใจว่าเป็นทางเลือกที่ถูกต้อง
- 4) นักเรียนลงมือปฏิบัติทั้งในเวลาเรียนและนอกเวลาเรียน โดยมีครูคอยสังเกตแนะนำและใช้วิธีการให้คำปรึกษาหารือฉันท์ถ้อยคำ

3.3.3 ขั้นสรุป

- 1) นักเรียนแสดงออกด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การพูด การเขียนหรือการกระทำต่างๆสนองตอบสิ่งเร้า ในรูปแบบที่เหมาะสมกับความสามารถและวัย
- 2) ครูสรุปบทเรียน
- 3) วัดและประเมินผลตนเองโดยตนเอง โดยเพื่อนนักเรียน โดยครู

การจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์สามารถนำมาประยุกต์ใช้กับวิธีสอนหลากหลายวิธี ดังภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 การประยุกต์กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอน ของสุนน อมรวิวัฒน์
 ที่มา: สุนน อมรวิวัฒน์ (2530) การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิกการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยใช้กิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะการจำแนกการจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์

4. การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

4.1 ความหมายของการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบเป็นหนึ่งในสิบวิธีคิดของการคิดแบบโยนิโสมนสิการ

พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต 2538: 669-727) ได้ให้ความหมายของโยนิโสมนสิการว่า โดยรูปศัพท์ “โยนิโสมนสิการ” ประกอบด้วย โยนิโส กับ มนสิการ โยนิโส มาจาก โยนิ ซึ่งแปลว่า เหตุ คืบเค้า แหล่งเกิด ปัญญา อุบาย วิธีทาง ส่วนมนสิการ แปลว่า การทำในใจ การคิด คำนี้ถึง ใส่ใจ พิจารณา เมื่อรวมเป็นโยนิโสมนสิการ แปลสืบทอดกันมาว่า การทำในใจโดยแยกคาย การคิดแบบโยนิโสมนสิการมี 10 วิธี คือ วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุปัจจัย วิธีคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ วิธีคิดแบบอริยสัจ วิธีคิดแบบอรรถธรรมสัมพันธ์ วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม วิธีคิดแบบอุปมาอุปไมย วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในปัจจุบัน และวิธีคิดแบบวิภาษวาท วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการทั้ง 10 วิธี เป็นการนำวิธีคิดมาใช้ในการฝึกหัดอบรมให้เกิดปัญญาชักนำความคิดเข้าสู่แนวทางที่ถูกต้อง

ในงานวิจัยนี้ได้นำเอาการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบมาใช้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยเน้นทักษะการจำแนก การจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์ เพื่อให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต 2538: 669-727) ได้เขียนไว้ว่า การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ มิใช่เพียงแต่การจำแนกแจกแจง แยกแยะไปอย่างเดียวเท่านั้น แต่มีการจัดประเภทหมวดหมู่ไปพร้อมกัน จัดเป็น “วิภาษวิธี” อย่างหนึ่ง เป็นการจำแนกอย่างมีหลักเกณฑ์ ถ้าเรียกอย่างสมัยใหม่คงหมายถึง “วิธีคิดแบบวิเคราะห์” วิธีคิดแบบนี้มีตัวอย่างมากในพุทธธรรม เป็นการจำแนกสภาวะหรือภาพรวมที่ปรากฏอยู่แล้วใช้หลักพื้นฐาน เช่นการแยกนามธรรมกับรูปธรรม เป็นต้น มาแยกแยะส่วนประกอบและจัดหมวดหมู่อย่างชัดเจน ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับ ทักษะการคิดของ ทิสนา แคมมณี และคณะ(อ้างถึงใน ศรีนทร วิทชะสิรินันท์ 2544)

ซึ่งได้แบ่งทักษะการคิดไว้ 20 ทักษะ และได้ให้ความหมายของทักษะการจำแนก การจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์ไว้ดังนี้

การจำแนก หมายถึง การแยกสิ่งที่มีลักษณะต่างกันตั้งแต่ 1 อย่างขึ้นไปออกจากกัน

การจัดกลุ่ม หมายถึง การนำสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันตามเกณฑ์มาจัดเป็นกลุ่มโดยแต่ละกลุ่มมีเกณฑ์ที่ไม่สัมพันธ์กัน

การวิเคราะห์ หมายถึง การแยกข้อมูลหรือภาพรวมของสิ่งใดสิ่งหนึ่งออกเป็นส่วนย่อยๆ แล้วจัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้เข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลส่วนต่างๆ

4.2 การสอนการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

การสอนการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ เป็นการสอนที่เน้นทักษะการคิดอีกรูปแบบหนึ่ง ที่ฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิดแยกแยะองค์ประกอบรวมของสรรพสิ่งออกเป็นองค์ประกอบย่อยๆ ที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์ ซึ่งสามารถนำมาประกอบการพิจารณาได้ดังนี้ (พระธรรมปิฎก 2538: 676)

1. กฎแห่งธรรมชาติ หมายความว่า ถ้ามีปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้นย่อมมีอีกปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้นตามมา มีความหมายสอดคล้องกัน

2. กฎแห่งความแตกต่าง หมายความว่า ในปรากฏการณ์หนึ่งถ้าปรากฏการณ์หนึ่งออกไปจะพบเหตุที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

3. กฎของค่าต่างระดับ หมายถึง มีปรากฏการณ์หนึ่งเกิดขึ้นแล้วมีอีกปรากฏการณ์หนึ่งตามมา แต่ถ้าเราเปลี่ยนแปลงปริมาณและคุณภาพย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงผล

4. เหตุเดียวย่อมให้ผลเดียว หลายเหตุผลย่อมให้ผลหลายผล และถ้าเราจับคู่เหตุกับผลได้หมดทุกคู่เราจะหาเหตุสุดทายเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกันเสมอ

ดังนั้นรูปแบบการสอนจึงเน้นที่การรู้จักแยกแยะสรรพสิ่งโดยมองที่เหตุสัมพันธ์ไปสู่ผล ในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทักษะการจำแนก การจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์ มาให้นักเรียนฝึกคิดแยกแยะส่วนประกอบจากสถานการณ์ที่กำหนดให้

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และการสอนที่เกี่ยวข้องกับการคิดมีตัวอย่างดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเผชิญสถานการณ์

ฉัชชา พัฒนกุล (2533) ศึกษาผลของการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 45 คน สรุปผลได้ว่า เมื่อนักเรียนได้เรียนรู้จากกระบวนการสอนแล้วมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์สูงกว่าเกณฑ์การประเมินอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการแก้ปัญหาเป็นไปในทางบวก

มยุรี วิมลโสภณกิตติ (2537) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ที่มีต่อการสร้างมโนทัศน์ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีมโนทัศน์ประชาธิปไตยในด้านการแก้ปัญหาโดยสันติวิธี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระพีพรรณ เอกสุภาพันธุ์ (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 2537: 83) ทำการทดลองนำชุดการสอนจริยศึกษาที่จัดทำขึ้น ไปสอนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยใช้วิธีสอนด้วยกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผลการทดลองพบว่านักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดหลังการสอนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ประณีต จันทระขันตี (2542) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลักธรรมในรายวิชา ส 0412 พระพุทธศาสนาและทักษะการคิดแบบโยนิโสมนติการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอำคุณเนื่องบุรี จังหวัดเพชรบุรี

ซึ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียน 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์กับการสอนแบบปกติไม่แตกต่างกัน (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) ทักษะการคิดแบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อนงค์ เนตรทิพย์ (2547) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง 40 คน พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบูรณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

โกศล สีนกิง (2548) ได้ศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอน เรื่อง พระธรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 2 ห้องเรียน จำนวนห้องละ 32 คน พบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (3) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (4) นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีคะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการคิดวิเคราะห์

นวลจันทร์ ช่วยบำรุง (2546) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบสทอริไลน์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หน่วยบูรณาการ เรื่อง แผ่นดินของไทย วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนบ้านนา “นายกพิทยากร” จำนวน 50 คน ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้อย่างแบบสทอริไลน์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 (2) นักเรียนที่ได้รับการเรียนรู้แบบสหทธิไลน์มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สายสุนีย์ หนูแสง (2546) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สอนโดยวิธี สืบสวนสอบสวน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 45 คน โดยเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า (1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (2) การคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบสวนสอบสวนสูงกว่าการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รัศมี ภูมิธิ (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกกิจกรรม เรื่องวิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพชรพิทยาสรรค์ จังหวัดชัยภูมิ โดยกลุ่มตัวอย่างมี 26 คน พบว่า (1) ทักษะการคิดวิเคราะห์ เรื่อง วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกกิจกรรมอยู่ในระดับคุณภาพดี และ(2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง วิกฤตการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่สอนโดยใช้แบบฝึกกิจกรรมหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เกี่ยวกับการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์พบว่าสามารถทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น และมีวิธีสอนหลายวิธีที่สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้สูงขึ้นได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่องอยู่ดีมีสุข และ ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์” ครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. กำหนดประชากร
2. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ดังนี้

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.1.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จัดทำเครื่องมือการวิจัย ซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง อยู่ดีมีสุข เวลาที่สอน 12 ชั่วโมง จำนวน 3 แผน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2544 และหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านหนองกก
- 2) ศึกษาแนวคิด หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ จากเอกสาร และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 3) ศึกษาหลักการ แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หน่วยบูรณาการในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จากรายละเอียดหลักสูตรเกี่ยวกับสาระการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ตามขอบเขตการวิจัย จากเอกสารหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง
- 4) ศึกษาผังมโนทัศน์สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ช่วงชั้นที่ 2 และสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
- 5) จัดทำหน่วยการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยกำหนดหน่วยการเรียนรู้ เรื่อง อยู่ดีมีสุข จำนวน 3 หน่วย คือ หน่วยเศรษฐกิจ หน่วยการปกครอง และหน่วยสังคมที่สงบสุข แต่ละหน่วยใช้เวลาในการจัดการเรียนรู้ 4 ชั่วโมง กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง กำหนดผังความคิดในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กำหนดแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ขั้นตอนการสอนของกระบวนการเผชิญสถานการณ์ ได้แก่ ขั้นเผชิญขั้นพหุคูณ ขั้นผสมผสานและเผด็จ จัดกิจกรรมบูรณาการกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมกับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ (รายละเอียดในภาคผนวก ค) กำหนดสื่อ กำหนดการวัดและประเมินผล เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อ ปรับปรุง และแก้ไข
- 6) เสนอแผนการจัดการเรียนรู้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมในแต่ละหัวข้อ ตลอดจนเวลาที่ใช้ การใช้ภาษาในแต่ละแผน
- 7) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแล้วมาแก้ไขปรับปรุงแก้ไขในเรื่อง สาระสำคัญ กระบวนการเรียนรู้ สื่อการสอน และการวัดผลประเมินผล จากข้อเสนอแนะ
- 8) นำแผนที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองจริงกับกลุ่มตัวอย่างตามโครงการวิจัย

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้
 - (1) ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - (2) ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

(3) กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

(4) สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบปรนัย 4
ตัวเลือก ในหน่วยการเรียนรู้เรื่อง อยู่คีมิสุข ประกอบด้วย ข้อสอบจำนวน 30 ข้อ ใช้วัด
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

(5) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

(6) นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
พิจารณาความเหมาะสมทางด้านความตรงตามเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัด โดยใช้ดัชนี
IOC ผลการพิจารณาแบบทดสอบมีความตรงตามเนื้อหาทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง
0.75 - 1.00

(7) นำแบบทดสอบที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแล้วมาปรับปรุงแก้ไขรายละเอียด
การตั้งคำถาม การสร้างตัวเลือก และการใช้สำนวนภาษา

(8) นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน เป็นนักเรียนโรงเรียนบ้านนายาวสามัคคี
และโรงเรียนห้วยหินพิทยาคม อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549
แล้วนำมาตรวจให้คะแนน

(9) นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ เพื่อหาค่าความยากของ
แบบทดสอบ (p) โดยค่าที่ได้อยู่ระหว่าง 0.21-0.83 และ ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยค่าที่ได้อยู่
ระหว่าง 0.01-0.63 และสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน
20 (Kuder Richardson 20) ได้เท่ากับ 0.77 (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

2) แบบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ จัดทำแบบ
วัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบจำนวน 30 ข้อ
โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้

(1) กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

(2) ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา
ทักษะการคิด

(3) สร้างแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยนำแนวคิดของ
พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) มากำหนดค่านิยม แบบทดสอบเป็นแบบเลือกตอบ 4
ตัวเลือก โดยกำหนดสถานการณ์ให้นักเรียนใช้ทักษะการจำแนก การจัดกลุ่ม และการวิเคราะห์ใน
การตอบคำถาม

(4) เสนอแบบทดสอบต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อปรับปรุงแก้ไข

- (5) นำแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาความเหมาะสม
- (6) นำแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบมาปรับปรุงความถูกต้อง การใช้คำถามและความเหมาะสมของตัวเลือก ตัวลวง ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิแนะนำ
- (7) นำแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 96 คน เป็นนักเรียน โรงเรียนบ้านนาชาวสามัคคี และ โรงเรียนห้วยหินพิทยาคม อำเภอหนองหงส์ จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 แล้วนำมาตรวจให้คะแนน
- (8) นำข้อสอบมาวิเคราะห์หาคุณภาพรายข้อ เพื่อหาค่าความยากของแบบทดสอบ (p) โดยได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.23-0.83 ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.21-0.83 และสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยใช้สูตรคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder Richardson 20) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.53 (รายละเอียดในภาคผนวก ง)

3. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการทดลองแบบศึกษากลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง การทดลอง(One-Group Pretest-posttest Design)

ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

3.1 ทำการทดสอบก่อนเรียน กับกลุ่มทดลองโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 1 ชั่วโมงและแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ จำนวน 1 ชั่วโมง

3.2 ดำเนินการทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง คือนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

3.3 เมื่อเสร็จสิ้นการสอน ทำการทดสอบหลังเรียน กับกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบนับเดียวกับที่สอบก่อนเรียน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลอง ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติ ดังต่อไปนี้

4.1 หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) และค่าสัมประสิทธิ์แห่งความเที่ยงของแบบทดสอบ(KR-20)

4.2 สรุปคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบก่อนเรียนหลังเรียน โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลอง โดยการทดสอบเครื่องหมาย (sign test)

4.4 เปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังเรียน โดยการทดสอบเครื่องหมาย (sign test)

4.5 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยบูรณาการ เรื่องอยู่ดีมีสุข และความสามารถในการคิดแบบแยกแยะ ส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

การนำเสนอผลการวิจัยในบทที่ 4 ผู้วิจัยจะนำเสนอในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ของการเรียนกับคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

**ตอนที่ 1 การเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังเรียนของ
นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์**

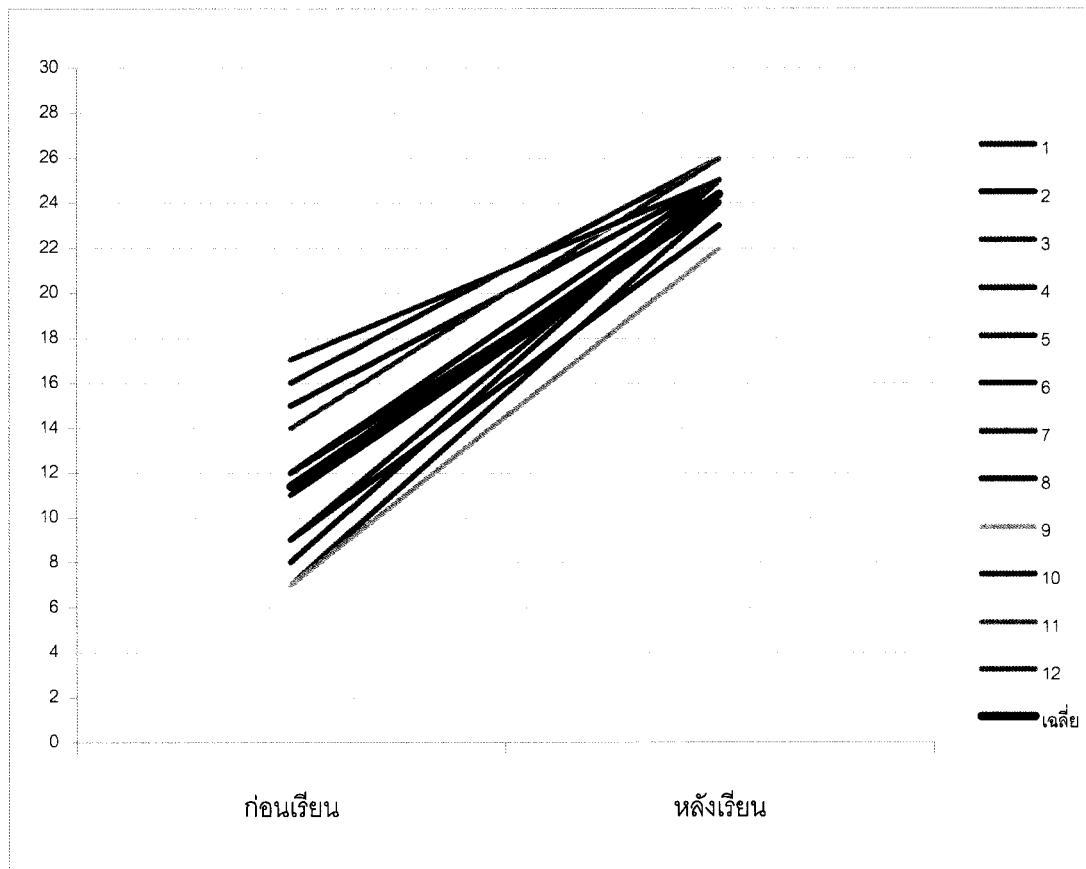
ผลการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ แสดงได้ในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนรายบุคคล (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	7	24
2	12	25
3	16	26
4	9	25
5	8	25
6	11	24
7	12	24
8	9	23
9	7	22
10	15	25
11	14	26
12	17	25
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	11.42	24.40
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	3.46	1.16

จากตารางที่ 4.1 คะแนนทดสอบรายบุคคลก่อนทดลองในภาพรวมต่ำกว่าคะแนนหลังทดลอง คะแนนก่อนเรียนต่ำสุด 7 คะแนน สูงสุด 17 คะแนน คะแนนหลังเรียนต่ำสุด 22 คะแนน สูงสุด 26 คะแนน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.42 หลังเรียนเท่ากับ 24.40 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนเท่ากับ 3.46 และหลังเรียนเท่ากับ 1.16 สรุปได้ว่าหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์นักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยสูงขึ้นและคะแนนของนักเรียนหลังเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกันมากกว่าก่อนเรียน (กระจายน้อย) จะเห็นได้จากภาพคะแนนนักเรียนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ย ดังภาพที่ 4.1

คะแนน

ภาพที่ 4.1 แสดงคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักเรียนแต่ละคน

ตารางที่ 4.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน

	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	Sign test
ก่อนเรียน	12	11.42	3.46	0.00**
หลังเรียน	12	24.40	1.16	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.2 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่า ค่าการทดสอบเครื่องหมาย (Sign test) เท่ากับ 0.00 ซึ่งสรุปได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

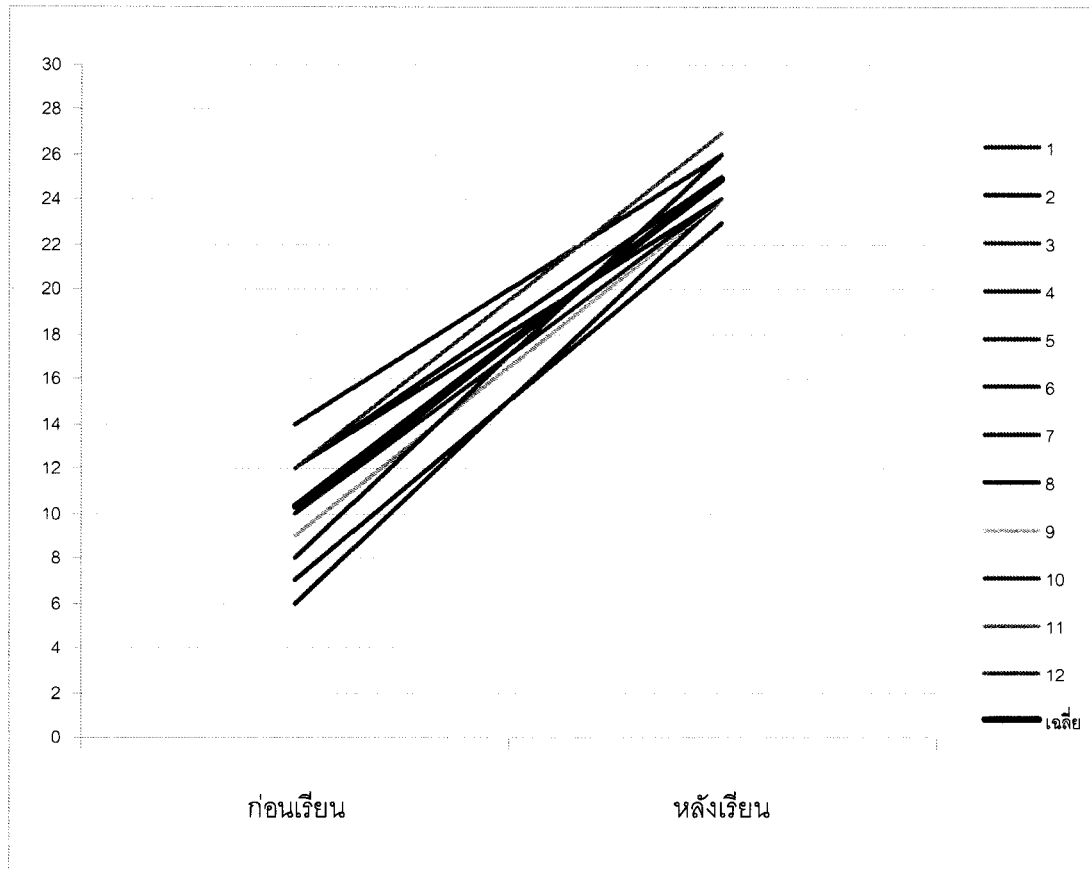
ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังเรียน ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ผลการเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนที่ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ แสดงได้ในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 คะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (30 คะแนน)

นักเรียนคนที่	คะแนนก่อนเรียน	คะแนนหลังเรียน
1	10	25
2	12	25
3	14	26
4	7	23
5	6	24
6	12	24
7	14	26
8	10	25
9	9	24
10	8	26
11	12	27
12	10	24
คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	10.30	24.90
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	1.93	1.16

จากตารางที่ 4.3 คะแนนทดสอบรายบุคคลก่อนเรียนในภาพรวมต่ำกว่าคะแนนหลังเรียน คะแนนก่อนเรียนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 14 คะแนน คะแนนหลังเรียนต่ำสุด 24 คะแนน สูงสุด 27 คะแนน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 10.30 หลังเรียนเท่ากับ 24.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ก่อนเรียนเท่ากับ 1.93 และหลังเรียนเท่ากับ 1.16 สรุปได้ว่าการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ นักเรียนมีความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบเฉลี่ยสูงขึ้นและคะแนนของนักเรียนหลังเรียนมีความสามารถใกล้เคียงกันมากกว่าก่อนเรียน (กระจายน้อยกว่า) เห็นได้จากค่าคะแนนนักเรียนรายบุคคล และคะแนนเฉลี่ย ดังภาพที่ 4.2

คะแนน

ภาพที่ 4.2 แสดงคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังเรียน
ของนักเรียนแต่ละคน

ตารางที่ 4.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อน
และหลังเรียน

	<i>N</i>	\bar{X}	<i>S.D.</i>	Sign test
ก่อนเรียน	12	10.30	1.93	0.00**
หลังเรียน	12	24.90	1.16	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.4 เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 12 คน พบว่าค่าทดสอบเครื่องหมาย (Sign test) เท่ากับ 0.00 สรุปได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตอนที่ 3 การหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้กับความสามารถในการคิดแยกแยะส่วนประกอบ
 เมื่อการทดลองสิ้นสุดลง ผู้วิจัยได้นำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบมาหาความสัมพันธ์ ดังตารางที่ 4.5
 ตารางที่ 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้กับความสามารถในการคิดแยกแยะส่วนประกอบ

นักเรียนคนที่	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (หลังเรียน)	การคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (หลังเรียน)
1	24	25
2	25	25
3	26	26
4	25	23
5	25	24
6	24	24
7	24	26
8	23	25
9	22	24
10	25	26
11	26	27
12	25	24
ค่าความสัมพันธ์	.36	(Sig.(2-tailed) = 0.24)

จากตาราง 4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .36 โดยไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข้อสังเกตที่ได้จากการทดลอง

1. ในระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เมื่อ นักเรียนเข้าใจกระบวนการเผชิญสถานการณ์แล้ว นักเรียนมีความสนุกสนานในการศึกษาค้นคว้า จากเอกสารที่ครูเตรียมไว้ให้ มีการแบ่งหน้าที่การทำงานกันชัดเจนทำให้ผลงานที่น่าเสนอดีและมีความสามัคคีกันในกลุ่มของตนเอง
2. นักเรียนมีความกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อให้ได้แนวทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหาของตนเองและกลุ่ม
3. ชิ้นงานแต่ละชิ้นของนักเรียนค่อนข้างจะครบถ้วนตามวัตถุประสงค์หรือถ้ามีข้อบกพร่องก็น้อย

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอผลการวิจัยเรื่อง “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข และความสามารถในการคิดแบบ แยกแยะส่วนประกอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัด บุรีรัมย์” มีรายละเอียดครอบคลุมเนื้อหาสาระที่สำคัญ 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการเรื่อง อยู่ดีมีสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้ กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก ก่อนและหลังการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการ เผชิญสถานการณ์

1.1.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการ คิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

1.2 สมมติฐานการวิจัย

1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญ สถานการณ์สูงกว่าก่อนเรียน

1.2.2 ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนหลังการ เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์สูงกว่าก่อนเรียน

1.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญ สถานการณ์ มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 จำนวน 12 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

1.4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.4.1 เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ เรื่อง อยู่ดีมีสุข จำนวน 3 แผน แผนละ 4 ชั่วโมง รวม 12 ชั่วโมง

1.4.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

- 1) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
- 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

1.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนเองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ใช้เวลาทดลอง 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 12 ชั่วโมง โดยดำเนินการดังนี้

1.5.1 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข และทดสอบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบกับกลุ่มทดลอง ก่อนการทดลอง

1.5.2 ทดลองสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างไว้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 ชั่วโมง

1.5.3 ทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข และทดสอบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบกับกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง

1.5.4 รวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีทางสถิติ

1.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.6.1 วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบโดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

1.6.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบก่อนและหลังการทดลอง โดยการทดสอบเครื่องหมาย (Sign test)

1.6.3 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

1.7 สรุปผลการวิจัย

1.7.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่องอยู่ดีมีสุขของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ พบว่า คะแนนทดสอบรายบุคคลหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน คะแนนก่อนเรียนต่ำสุด 7 คะแนน สูงสุด 17 คะแนน คะแนนหลังเรียนต่ำสุด 22 คะแนน สูงสุด 26 คะแนน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 11.42 หลังเรียนเท่ากับ 24.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนเท่ากับ 3.46 และหลังเรียนเท่ากับ 1.16 สรุปได้ว่าหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์นักเรียนมีผลการเรียนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนและคะแนนของนักเรียนหลังเรียนมีการกระจายน้อยกว่าก่อนเรียน

เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าค่าการทดสอบเครื่องหมาย (Sign test) เท่ากับ .00 ซึ่งสรุปได้ว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.7.2 ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

ผลการทดสอบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ พบว่า คะแนนทดสอบรายบุคคลก่อนเรียนในภาพรวมต่ำกว่าคะแนนหลังเรียน คะแนนก่อนเรียนต่ำสุด 6 คะแนน สูงสุด 14 คะแนน คะแนนหลังเรียนต่ำสุด 24 คะแนน สูงสุด 27 คะแนน โดยพบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 10.30 หลังเรียนเท่ากับ 24.90 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานก่อนเรียนเท่ากับ 1.93 และหลังเรียนเท่ากับ 1.16 สรุปได้ว่า หลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ นักเรียนมีความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียนและคะแนนของนักเรียนหลังเรียนมีการกระจายน้อยกว่าก่อนเรียน

เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนพบว่าค่าการทดสอบเครื่องหมายเท่ากับ 0.00 สรุปได้ว่าคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.7.3 ความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน

2. อภิปรายผล

ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุขและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองกก จังหวัดบุรีรัมย์ ครั้งนี้ ผลการวิจัยได้เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย 2 ข้อและไม่เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัย 1 ข้อ ผู้วิจัยจึงนำเสนอการอภิปรายผลในประเด็นสำคัญต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การสอนเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข ของนักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ พบว่า ก่อนเรียนนักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 11.42 ผลการทดสอบหลังเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ได้คะแนนสูงขึ้น มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 24.40

ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนงค์ เนตรทิพย์ (2547: บทคัดย่อ) และ โกศลสินกิ่ง (บทคัดย่อ: 2549) ที่ต่างพบว่าการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ โดยมีกิจกรรมให้นักเรียนได้ค้นพบความรู้ด้วยตนเอง จากหัวข้อที่นักเรียนสนใจ มีการเชื่อมโยงกับความรู้เดิม เลือกใช้ทักษะและวิธีการเรียนรู้ในการศึกษา ค้นคว้า รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ นำความความรู้ไปใช้ในชีวิตจริง ทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และจากภาพที่ 4.1 จะเห็นว่าก่อนเรียนคะแนนนักเรียนห่างกันมาก (กระจายมาก) และหลังเรียนคะแนนมีความใกล้เคียงกันมากขึ้น แสดงว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีผลทำให้ระดับผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนใกล้เคียงกัน

2.2 การพัฒนาความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

จากการเปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ก่อนและหลังการเรียน โดยการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์พบว่า ก่อนเรียน นักเรียนได้คะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของคะแนนเต็ม จากคะแนน 30 คะแนน โดยค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.30 ส่วนหลังเรียนนักเรียนมีคะแนนสูงขึ้นโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 24.90

ผลการเปรียบเทียบความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ พบว่าความสามารถของนักเรียนก่อนและหลังการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยจากภาพที่ 4.2 จะเห็นว่าก่อนเรียนคะแนนนักเรียนห่างกันมาก (กระจายมาก) และหลังเรียนคะแนนมีความใกล้เคียงกันมากขึ้น แสดงว่าการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์มีผลทำให้ระดับการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียนใกล้เคียงกัน

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบของนักเรียน โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .36 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ อาจเนื่องมาจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนน้อยทำให้เห็นค่าของความสัมพันธ์ไม่ชัดเจนและธรรมชาติของวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมมีองค์ประกอบมาก การคิดแยกแยะส่วนประกอบจึงไม่สามารถเห็นความสัมพันธ์ได้อย่างชัดเจน

ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในระยะแรกของการทดลอง สังเกตได้ว่านักเรียนยังขาดทักษะในการหาความรู้ด้วยตนเอง และความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ แต่เมื่อดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ต่อไป พบว่า นักเรียนเริ่มมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ รู้จักอภิปราย ตั้งคำถาม สามารถกำหนดประเด็นที่จะศึกษา และมีความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบสูงขึ้น ในการพูดคุยสัมภาษณ์นักเรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากในการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ครั้งนี้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ควรนำการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและนำไปเผยแพร่ หรือให้การอบรมแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3.1.2 ควรนำการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ไปใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

3.1.3 ครูผู้สอนควรใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และส่งเสริมทักษะกระบวนการคิดให้แก่นักเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรทำการวิจัยพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆ ในระดับชั้นเรียนอื่นๆ ด้วย

3.2.2 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการหาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสามารถในการคิดแบบต่างๆ ของนักเรียนที่ได้รับการสอนจากวิธีการสอนอื่นๆ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างๆทุกระดับชั้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2544) *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.)
- (2546) *การจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์การศาสนา*
- กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2539) *หัวใจของการศึกษาศาสนาต้องเป็นรากฐาน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์พิณเนศพรินต์ติ้งเซนเตอร์*
- กัญญา ลินทร์คนศิริกุล (2545) “เครื่องมือวัดผลทางการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการวัด และ*
- ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 9 สาขาวิชา*
ศึกษาศาสตร์ นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- กาญจนา วัฒนา (2544) *การวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นครปฐม สถาบันพัฒนา*
ผู้บริหารการศึกษา
- โกศล สีนกิง (2548) “ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนเรื่อง พระธรรม
- กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการ*
เรียนและความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- ชม ภูมิภาค (2531) *การศึกษาตามแนวพุทธศาสตร์ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ศิลปะสนองการ*
พิมพ์
- ฉัชชา พัฒนกุล (2533) “ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการสอนต่อความสามารถใน
- การตัดสินใจแก้ปัญหาเมื่อเผชิญสถานการณ์กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของ*
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

- ณัฐกาญจน์ ทรยานนท์ *คู่มือสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สังคมศึกษา* ป. 6 กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ประสานมิตร(ปสม.)
- ทิสนา แจมมณี (2547) *ศาสตร์การสอน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย
- นิยม งามนิสัย (2545) *กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ประสานมิตร
- นวลจันทร์ ชั่วบำรุง (2546) “ผลการเรียนแบบสหวิธีโรน ที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและ
ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หน่วยบูรณาการเรื่องแผ่นดินของไทย วิชาสังคม
ศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านนา
“นายกพิทยากร” จังหวัดนครนายก วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช
- ประณีต จันทรขันธ์ (2542) “ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียน เรื่อง หลักธรรม ในรายวิชา ส 0412 พระพุทธศาสนาและทักษะการคิด
แบบโยนิโสมนสิการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่อง
บุรี จังหวัดเพชรบุรี” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชา
หลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) (2546) *วิธีคิดตามแนวพุทธธรรม* กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์สยาม
- พิมพันธ์ เคะระกุลต์ (2545) *การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ* กรุงเทพมหานคร สถาบัน
พัฒนาคุณภาพวิชาการ(พว.)
- มยุรี วิมลโสภณกิตติ (2537) “ผลการใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์และกระบวนการกลุ่ม
สัมพันธ์ที่มีต่อการสร้างมโนทัศน์ประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5”
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- รัศมี ภูมิธิ (2546) “การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้แบบฝึกกิจกรรมเรื่องวิกฤติการณ์ด้าน
สิ่งแวดล้อมในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเพชรพิทยาสรรค์ จังหวัดชัยภูมิ” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- วรรณทิพา รอดแรงคำ (2542) *สปช.ป.6* กรุงเทพมหานคร สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ (พว.)
สำนักพิมพ์ประสานมิตร
- วิริยะ บุญยะนิวาสน์ (2546) *สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สารการเรียนรู้พื้นฐาน*
กรุงเทพมหานคร อักษรเจริญทัศน์
- ศรินธร วิริยะศิรินันท์ (2544) “ทักษะการคิด” ในทฤษฎา แจมมณีและคณะ *วิทยาการด้านการคิด*
กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เดอะมารีเตอร์กรุ๊ปแมเนจเม้น
- สายสุนีย์ หนูแสง (2546) “การศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคิดวิเคราะห์ เรื่อง เศรษฐศาสตร์ใน
ชีวิตประจำวัน กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่สอนโดยวิธีการ
สืบสวนสอบสวน สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ
กรุงเทพมหานคร” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตร
และการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- ศุมน อมรวิวัฒน์ (2530) *การสอนโดยสร้างศรัทธาและโยนิโสมนสิการ โครงการตำรา คณะครุ
ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์*
_____ . (2542) *การพัฒนาการเรียนรู้ตามแนวพุทธศาสตร์: ทักษะกระบวนการเผชิญ
สถานการณ์ โครงการกิดติเมธี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ นนทบุรี โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2547) *เรียนรู้... บูรณาการ*
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- _____ . (2548) *แนวการจัดทำหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว*
- อนงค์ เนตรทิพย์ (2547) “ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ที่มีต่อ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ภูมิศาสตร์เพชรบุรี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
โรงเรียนศึกษา สงเคราะห์เพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี” *วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาหลักสูตรและการสอน สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*
- เอกรินทร์ สีมหาศาล (2546) *การออกแบบเครื่องมือวัดและประเมินตามสภาพจริง*
กรุงเทพมหานคร บুদ্ধพอยท์

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. นายธีรพงศ์ นนท์ตา
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศน์ กลุ่มงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
2. นางอัจฉรา ฉายวิวัฒน์
ตำแหน่ง ศึกษานิเทศน์ กลุ่มงานติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
3. นางแสงระวี อัครสุขบุตร
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองกก
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
4. นางสาวสุภาพร บุพโต
ตำแหน่ง ครู คศ.2 โรงเรียนบ้านเสาคีวอนุสรณ์
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3

ภาคผนวก ข
เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

- แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข
- แบบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ก่อนและหลังเรียนกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข

แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หน่วยบูรณาการ เรื่องอยู่ดีมีสุข
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ 30 คะแนน ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 60 นาที
2. ให้นักเรียนเลือกข้อที่ถูกต้องที่สุดแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

7. กิ่งซื้อกระทะไฟฟ้าที่สามารถนึ่งอาหารได้ด้วย แรงจูงใจใดมีผลมากที่สุดที่ทำให้กิ่งตัดสินใจซื้อ

- ก. ความคุ้มค่า ข. ความสะดวกสบาย
ค. ความปลอดภัย ง. ความสวยงาม

8. “เปิดปั๊มน้ำ ดึงปั๊มน้ำ คมชัด ทั้งภาพและเสียง” จากข้อความข้อใดเป็นแรงจูงใจในการซื้อสินค้า

- ก. ความปลอดภัย ข. ความคมชัด
ค. ความประหยัด ง. คุณภาพสินค้า

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายแนวปฏิบัติในการบริโภคได้

9. ใครปฏิบัติตนในการบริโภคได้เหมาะสม

- ก. แก้วซื้อกระเป่ารุ่นใหม่จากต่างประเทศ
ข. กล้าซื้อโทรทัศน์ใหม่เพราะชอบรูปลักษณะ
ค. กู้ยซื้อคอมพิวเตอร์เพราะต้องใช้ในการทำงาน
ง. กู้ยซื้อของหนีภาษีเพราะราคาถูก

10. การเลือกซื้อสินค้าลดราคา ควรคำนึงถึงข้อใด

- ก. ความสวยงาม ข. คุณภาพสินค้า
ค. เบอร์เซนต์การลดราคา ง. ระยะเวลาการลดราคา

11. เพราะเหตุใดเราจึงควรพิจารณาสินค้าจากหลายร้าน

- ก. เพื่อเลือกสินค้าที่ดีที่สุด ข. เพื่อจะได้สินค้าที่มีคุณภาพ
ค. เพื่อจะได้ไปหลายๆร้าน ง. เพื่อเปรียบเทียบราคา

หน่วยย่อยที่ 2 การปกครอง

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตยได้

12. ข้อใดเป็นหลักการประชาธิปไตยในการอภิปรายร่วมกับผู้อื่น

- ก. รับฟังคนอื่น แต่ใช้ความคิดของตนเองตัดสิน
ข. รับฟังคนอื่นและใช้ความคิดของคนส่วนใหญ่ตัดสิน
ค. รับฟังคนอื่นแต่ตัดสินใจตามผู้นำ
ง. ไม่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

13. ใครปฏิบัติตามหลักประชาธิปไตยในโรงเรียน

- ก. วิชัย ทานขนมในช่วงโมงเรียนเพราะรู้สึกหิว
- ข. จำลองดึงชายเสื้อออกนอกกางเกงเพราะรู้สึกอึดอัด
- ค. นิตยาทิ้งขยะในถังขยะเพราะเป็นกฎของห้องเรียน
- ง. แก้วดาไม่มาโรงเรียนเพราะไม่ได้ทำการบ้าน

14. ข้อใดเป็นหลักประชาธิปไตยในโรงเรียน

- ก. การมีหัวหน้าห้องจากการเลือกตั้ง
- ข. การตั้งเวรรักษาความสะอาด
- ค. การเลือกเรียนตามความนิยมของสังคม
- ง. การเลือกทำกิจกรรมชุมนุมตามเพื่อน

จุดประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์สถานภาพ สิทธิ หน้าที่และบทบาทตามระบอบประชาธิปไตยของบุคคลในสังคมได้

15. ใครปฏิบัติตามหน้าที่ในครอบครัวได้เหมาะสม

- ก. ภาวิณี ดูโทรทัศน์ ในขณะที่คุณแม่ทำอาหาร
- ข. พัทรี เล่นเกมในขณะที่แม่ล้างจาน
- ค. วันชัยรดน้ำต้นไม้ในขณะที่พ่อล้างรถ
- ง. ทศพลนั่งเล่นในขณะที่ปู่ปลูกต้นไม้

16. ใครปฏิบัติตามสถานภาพของนักเรียนได้เหมาะสม

- ก. น้อย ทำงานนอกเวลาเพราะจะได้มีเงินซื้อเสื้อผ้าสวยๆ
- ข. แก้วขັນเรียนและทำการบ้านสม่ำเสมอเพราะอยากสอบเข้ามหาวิทยาลัยให้ได้
- ค. ก้านไม่ชอบเรียนในห้องเพราะครูสอนช้ากว่าครูสอนพิเศษ
- ง. กิ่งไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์เพราะทำการบ้านไม่เคยถูก

17. ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในการทำงานร่วมกับผู้อื่น

- ก. ไม่กล้าเสนอความเห็นเพราะกลัวผิด
- ข. ยกมือสนับสนุนความคิดที่ตนเห็นด้วย
- ค. โกรธเพื่อนที่ไม่ทำตามความคิดของตน
- ง. เลือกอยู่กลุ่มคนเก่งเพราะไม่ต้องคิด

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายแนวทางการมีส่วนร่วมสนกรปกครองในท้องถิ่นของตนเองได้

18. ข้อใดแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการปกครอง

- ก. ร่วมมือกันทำขนมขาย
- ข. ร่วมมือกันทำผ้าป่าไปทอดที่วัด
- ค. ร่วมมือกันพัฒนาหมู่บ้าน
- ง. ร่วมวางแผนและสร้างกฎระเบียบหมู่บ้าน

19. ถ้ามีการซื้อสิทธิ์ขายเสียง นักเรียนควรปฏิบัติอย่างไร

- ก. อยู่เฉยๆ เพราะไม่เกี่ยวกับเรา
- ข. รับเงินจากผู้สมัครทุกคน
- ค. อธิบายให้ผู้อื่นเข้าใจถึงหลักประชาธิปไตย
- ง. นำไปบอกหัวหน้าคะแนนฝ่ายตรงข้าม

20. ใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการปกครองหมู่บ้าน

- ก. คอมเสนอให้มีการอยู่เวรยามในเวลากลางคืน
- ข. แคนเสนอให้มีมหรสพในงานกฐินประจำปี
- ค. เค่นเสนอให้มีการประกวดนางนพมาศในวันลอยกระทง
- ง. เคี้ยวเสนอให้มีหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

หน่วยย่อยที่ 3 สังคมที่สงบสุข

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายระเบียบสังคมที่สำคัญได้

21. วิชิตใส่หมวกกันน็อคทุกครั้งที่ขับรถจักรยานยนต์ วิชิตปฏิบัติตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. กฎหมาย
- ข. วิถีชาวบ้าน
- ค. จารีต
- ง. กติกา

22. การอยู่ด้วยกัน โดยไม่ได้แต่งงานเป็นการปฏิบัติที่ผิดระเบียบสังคมข้อใด

- ก. กฎหมาย
- ข. วิถีชาวบ้าน
- ค. จารีต
- ง. กติกา

23. การแสดงความเคารพโดยการจับมือเป็นการปฏิบัติตนที่ผิดระเบียบสังคมไทยข้อใด

- ก. กฎหมาย
- ข. วิถีชาวบ้าน
- ค. จารีต
- ง. กติกา

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายการมีส่วนร่วมรักษาระเบียบสังคม

24.บุคคลในข้อใดปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมรักษาระเบียบทางสังคม

- ก. ใ้ร่วมกับเพื่อนๆบริจาคสิ่งของของผู้ประสบภัยน้ำท่วม
- ข. กุ้งไม่ชอบใส่หมวกกันน็อคเวลาขี่รถเพราะรู้สึกอึดอัด
- ค. ก้อยกับก้องอยู่ด้วยกันโดยไม่แต่งงานเพราะยังไม่พร้อม
- ง. กล้าไม่กล้าบวชเพราะอดอาหารเย็นไม่ได้

25.สุภาพรบริจาคสิ่งของช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม สุภาพรปฏิบัติตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. ความมีวินัย ข. ความซื่อสัตย์
- ค. ความเสียสละ ง. ความรับผิดชอบ

26.แก้วสอนน้องทำการบ้าน แก้วปฏิบัติตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. ความรับผิดชอบ
- ข. ความซื่อสัตย์
- ค. ความเสียสละ
- ง. ความมีคุณธรรม

27. ใครปฏิบัติตนตามระเบียบสังคมได้เหมาะสม

- ก. แมนช่วยสอนการบ้านให้น้อง
- ข. อ้อมช่วยน้องทำการบ้าน
- ค. แหววทำการบ้านให้น้อง
- ง. ตักดีน้องที่ทำการบ้านไม่ได้

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายการมีส่วนร่วมสร้างระเบียบทางสังคม

28.ใครมีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบทางสังคม

- ก. ยิ้มทำความสะอาดบ้านตนเอง
- ข. แย้มทำความสะอาดที่ชุมชนและวัด
- ค. ช้อยร่วมทำผ้าป่ากับเพื่อนบ้าน
- ง. ชู๊ยและชาวบ้านช่วยกันกำหนดระเบียบของหมู่บ้าน

29. ข้อใดแสดงถึงสมาชิกที่ดีของชุมชน

- ก. ทิ้งขยะข้างถนน
- ข. ร่วมกับคนอื่นสร้างระเบียบทางสังคม
- ค. ปลุกต้นไม้ในบ้านตนเอง
- ง. ออกกำลังกายทุกวัน

30. การร่วมรักษาระเบียบทางสังคมควรปฏิบัติเช่นไร

- ก. ปฏิบัติตามกฎหมาย กติกา ระเบียบ ของชุมชน
- ข. ตั้งใจเรียนเพื่อสอบแข่งขัน
- ค. บริจาคเงินให้ขอทาน
- ง. ให้ความร่วมมือกับเพื่อนบ้านเฉพาะที่จำเป็น

แบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ**คำชี้แจง**

1. แบบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ ฉบับนี้ใช้วัดความสามารถในการคิด 3 ทักษะ
 - ทักษะการจำแนก
 - ทักษะการจัดกลุ่ม
 - ทักษะการวิเคราะห์
2. ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียวแล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ
3. แบบข้อสอบมีทั้งหมด 30 ข้อ ใช้เวลาทำแบบทดสอบ 60 นาที

คนตัดไม้

ขณะที่ชายคนหนึ่งกำลังตัดไม้ยูริมฝั่งแม่น้ำ ได้ทำขวานตกลงไปในน้ำ เขามองไม่เห็นใครเลยที่จะช่วยได้ในตอนนั้น เขาจึงนั่งลงฝั่งแล้วร้องไห้คร่ำครวญ เทพารักษ์ปรากฏพระองค์ต่อหน้าเขาแล้วถามว่า ร้องไห้ทำไม ด้วยความสงสาร พระองค์ก็ดำลงไปใต้น้ำและนำขวานทองขึ้นมาพร้อมกับถามว่า ไข่มุกที่เขาทำตกลงไปในน้ำหรือไม่ เมื่อคนตัดไม้ปฏิเสธ เทพารักษ์ก็ดำน้ำลงไปอีก คราวนี้นำขวานเงินขึ้นมา คนตัดไม้ก็ยังคงปฏิเสธว่าไม่ใช่ขวานของคนอื่น ดังนั้นพระองค์จึงดำน้ำลงไปอีกเป็นครั้งที่สาม คราวนี้นำขวานของคนตัดไม้ขึ้นมา “ใช่แล้ว ไข่มุกนี้แหละพระเจ้าข้า” คนตัดไม้พุดขึ้น เทพารักษ์พอใจในความซื่อสัตย์ของเขา จึงได้มอบขวานทองและขวานเงินให้เป็นรางวัล เมื่อคนตัดไม้กลับมาพบกับกลุ่มเพื่อน ก็เล่าเรื่องราวให้ฟัง เพื่อนคนหนึ่งจึงตรงไปยังแม่น้ำ เหยี่ยงขวานลงไปในน้ำและลงนั่งร้องไห้คร่ำครวญ เทพารักษ์ปรากฏพระองค์ขึ้น หลังจากรับฟังเรื่องราวแล้วก็ดำลงไปใต้น้ำ นำขวานทองขึ้นมาให้เช่นเดียวกับครั้งก่อนแล้วถามว่า ไข่มุกที่เขาทำตกลงไปหรือไม่ “ใช่ไข่มุกนี้จริง” คนตัดไม้ร้องตอบอย่างดีใจ ดังนั้นนอกจากจะไม่ให้ขวานทองแก่ชายผู้นี้แล้ว เทพารักษ์ก็ยังไม่มอบขวานของเขาให้อีกด้วย

ทักษะการจำแนก

- อะไรเป็นสาเหตุให้เทพารักษ์มอบขวานทองและขวานเงินให้คนตัดไม้คนแรก
 - ความซื่อสัตย์
 - ความเสียสละ
 - ความอ่อนน้อม
 - ความรัก

ทักษะการจัดกลุ่ม

- จากเรื่องที่อ่านนักเรียนได้ข้อคิดอะไร
 - การทำขวานตกน้ำจะได้ขวานทองและขวานเงิน
 - ความซื่อสัตย์ทำให้ได้ขวานทอง
 - ความโลภทำให้ไม่ได้อะไรเลย
 - ความโลภทำให้ได้ขวานทองและขวานเงิน

ทักษะการวิเคราะห์

- ทำไมเทพารักษ์จึงไม่มอบขวานทองให้คนตัดไม้คนที่ 2
 - เพราะเสียคานขวานทอง
 - เพราะความโลภของคนตัดไม้
 - เพราะไม่ใช่ขวานของคนตัดไม้
 - เพราะคนตัดไม้ไม่ยอมรับ

เจ้าเล่ห์คีนัก

เศรษฐีพ่อค้าคนหนึ่งทำกระเป๋าสตางค์เงินหาย จึงประกาศว่าในกระเป๋านั้นมีเงินอยู่สองหมื่นบาทและยินดีที่จะมอบเงินให้แก่ผู้ทำกระเป๋ามาคืนครั้งหนึ่ง ปรากฏว่าชายกรรมกรผู้หนึ่งพบกระเป๋านั้นจึงนำมาคืนเจ้าของ แต่พ่อค้าเจ้าของกระเป๋ากลับเสียดายเงินครั้งหนึ่งที่จะมอบให้ตามสัญญาจึงบิดเบือนว่า “นอกจากเงินแล้วในกระเป๋ายังมีเพชรอีกเม็ดหนึ่งข้าพเจ้าจะไม่ให้เงินท่านตามที่ประกาศไว้จนกว่าท่านจะนำเอาเพชรเม็ดนั้นมาคืนเสียก่อน ”

ชายกรรมกรผู้พบกระเป๋าก็ไปฟ้องต่อศาล ผู้พิพากษาซักถามพ่อค้าในที่สุดจึงพิพากษาว่า “ตามที่ท่านบอกในกระเป๋าสตางค์เงินของท่านนอกจากจะมีเงินอยู่สองหมื่นบาทแล้วยังมีเพชรอยู่อีกเม็ดหนึ่ง แต่ปรากฏว่าในกระเป๋านี้ไม่มีเพชรอยู่เลย ดังนั้นกระเป๋านี้จึงไม่ใช่ของท่าน ขอให้ชายกรรมกรเก็บกระเป๋ากับเงินทั้งหมดไว้จนกว่าจะปรากฏเจ้าของที่แท้จริง ส่วนท่านนั้นเป็นที่ปรากฏในขณะนี้ว่ากระเป๋าสตางค์ของท่านยังหายอยู่ ยังไม่มีผู้ใดพบ สักวันหนึ่งคงจะมีผู้พบและนำมาคืน ”

พ่อค้าเจ้าของกระเป๋าสตางค์เงินได้ฟังดังนั้นก็ไม่มีทางได้เสีย จึงยอมรับสารภาพตามความจริง แล้วจ่ายเงินหนึ่งหมื่นบาทให้ชายกรรมกรตามสัญญา

ทักษะการจำแนก

4. ข้อใดเป็นสาเหตุที่พ่อค้าบอกว่ามีเพชรอีกเม็ดในกระเป๋าสตางค์

- ก. ความเสียดาย ข. ความโลภ ค. ความจริง ง. ความหลง

ทักษะการจัดกลุ่ม

5. สาระสำคัญของเรื่องที่ย่านคืออะไร

- ก. ความเสียดายทำให้ไม่ได้กระเป๋าสตางค์คืน ข. การพูดปดทำให้ไม่ได้กระเป๋าสตางค์คืน
ค. ความจริงคือสิ่งที่ไม่ตาย ง. ความฉลาดย่อมชนะทุกสิ่ง

ทักษะการวิเคราะห์

6. นักเรียนคิดว่าผู้พิพากษาคัดสินถูกหรือไม่ เพราะเหตุใด

- ก. ผิด เพราะกระเป๋าสตางค์เป็นของพ่อค้าจริง
ข. ผิด เพราะกระเป๋านี้ไม่มีเพชร
ค. ถูก เพราะทำให้พ่อค้าสารภาพความจริง
ง. ถูก เพราะกระเป๋านี้ไม่ใช่ของพ่อค้า

นิทานเรื่อง แมวน้อยหาบ้าน

สีสวาดและสีชมพู เป็นแมวพี่น้องกัน เมื่อทั้งสองโต จำเป็นต้องออกไปหาบ้านอยู่เอง ทั้งสองออกเดินทางไปยังหมู่บ้านทิศตะวันออก พบป้ายชื่อ “หมู่บ้านตามสบาย” เมื่อเข้าไปในหมู่บ้านนี้ แมวทั้งสองเห็นบ้านปลูกกระเถาะกระเถาะ บ้านบางหลังปลูกขึ้นเข้ามาในถนน บางหลังปลูกในสวนสาธารณะ รถยนต์วิ่งทั้งด้านซ้ายและขวาตามใจคนขับ บนถนนมีรถชนกัน และมีคนบาดเจ็บอยู่ข้างทาง ไม่มีใครสนใจกัน คนในหมู่บ้านแต่งกายสกปรก ไม่สุภาพ ทุกคนอารมณ์หงุดหงิด สีสวาดและสีชมพูยืนมองรอบ ๆ ตัว พบแต่ความวุ่นวาย ขาดระเบียบของคนในหมู่บ้าน จึงชวนกันเดินทางไปหมู่บ้านทางทิศตะวันตก ทั้งสองมาถึงหมู่บ้านรักระเบียบวินัย สองข้างถนนในหมู่บ้านปลูกต้นไม้และดอกไม้ไว้สวยงาม มีป้ายบอกชื่อถนน และทางม้าลายให้เดินข้าม รถยนต์วิ่งอย่างถูกกฎจราจร บ้านแต่ละหลังมีรั้วกันพร้อมแสดงบ้านเลขที่ ดูสวยงามน่าอยู่ คนในหมู่บ้านหน้าตาเข้มแข็งแจ่มใส แต่งกายสุภาพ สะอาดตา สีสวาดและสีชมพูมองดูรอบตัวอย่างมีความสุข ทั้งสองจะสร้างบ้านและอยู่ที่หมู่บ้านรักระเบียบวินัยแห่งนี้

ทักษะการจำแนก

7. ข้อใดเป็นความวุ่นวายในหมู่บ้านตามสบายที่แตกต่างจากข้ออื่น
- ก. รถยนต์วิ่งตามใจคนขับ ข. บ้านปลูกกระเถาะกระเถาะ
ค. บ้านบางหลังปลูกขึ้นมาในถนน ง. ผู้คนอารมณ์หงุดหงิด

ทักษะการจัดกลุ่ม

8. ข้อใดเป็นสาระสำคัญของเรื่องที่อ่าน
- ก. ความสับสนวุ่นวาย ข. กฎจราจร
ค. ความมีระเบียบวินัย ง. การปลูกบ้าน

ทักษะการวิเคราะห์

9. นักเรียนคิดว่าสาเหตุใดสำคัญที่สุดที่ทำให้สีสวาดและสีชมพู จะสร้างบ้านที่หมู่บ้านรักระเบียบวินัย
- ก. เพราะสะอาด น่าอยู่
ข. เพราะถนนปลูกดอกไม้ไว้สวยงาม
ค. รถยนต์วิ่งอย่างถูกกฎจราจร
ง. เพราะความมีระเบียบวินัยของคนในหมู่บ้าน

ครอบครัวของคิม

คิมกำลังเรียนอยู่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 คิมเป็นเด็กที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำของ พ่อแม่ และยังช่วยเหลืองานบ้านตามความสามารถ คิมจึงเป็นที่รักของพ่อแม่ ทุกเช้าพ่อและแม่จะนำข้าวแกงไปขาย ที่ตลาด รายได้ที่ได้รับดีพอสมควร ในช่วงเย็นพ่อแม่กลับจากตลาด แม่ก็จะมีอาชีพเสริมคือแม่จะทำขนม ครกขายเพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้ให้ครอบครัว ส่วนพ่อและคิมจะช่วยกันปลูกผักสวนครัว เช่น ผักคะน้า ผักกาดขาว พริก ฯลฯ เอาไว้รับประทาน บางครั้งถ้ามีจำนวนมาก พ่อและแม่ก็จะนำไปขายที่ตลาดอีกด้วย ทำให้รายได้ครอบครัวของคิมดีขึ้นมาก ประกอบกับสมาชิกในครอบครัวของคิมไม่ฟุ่มเฟือย ประหยัดและ รู้จักเก็บออม ทำให้ทุกคนในครอบครัวมีความสุข หน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ประกอบกับครอบครัวของคิมมีความเมตตากรุณา ให้ความร่วมมือแก่ส่วนรวม จึงเป็นที่รักของทุกคนในชุมชน

ทักษะการจำแนก

10. ข้อใดเป็นรายได้หลักของครอบครัวคิม

- ก. ขายผัก
- ข. ขายข้าวแกง
- ค. ขายขนมครก
- ง. ขายข้าวแกงและผัก

ทักษะการจัดกลุ่ม

11. ข้อใดเป็นแหล่งรายได้เสริมของครอบครัวคิม

- ก. ขายผลไม้ที่ตลาด
- ข. แม่ขายขนมครกตอนเย็น
- ค. พ่อและคิมช่วยกันปลูกผัก
- ง. คิมช่วยแม่ขายข้าวแกง

ทักษะการวิเคราะห์

12. จากเรื่องที่อ่าน นักเรียนคิดว่าอะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ครอบครัวของคิมอยู่อย่างมีความสุข

- ก. รายได้จากการขายข้าวแกง
- ข. การประหยัด อดออม ทำให้มีเงินเหลือมาก
- ค. ความสัมพันธ์ในครอบครัวและชุมชน
- ง. การยิ้มแย้มแจ่มใส

คนที่มีความเมตตาคุณงามก็มีมิตรสหายมากมาย แต่บางครั้งก็มีศัตรูได้ เพราะเขามักยึดถือศุภายิตว่า ให้ทำแต่ความดีเท่านั้นก็จะพิชิตจิตใจคนได้ จึงทะเลาะไม่สังเกตคนทุจริตที่มีใจไม่ซื่อสัตย์แต่มีความสามารถเก็บความรู้สึกไว้ในใจได้โดยอัตโนมัติ จิตใจของเขามีแต่ความประณีตละเอียดอ่อน มองไม่เห็นความเลวที่สถิตอยู่ในใจของเพื่อนประเภทนี้ แต่วันหนึ่งความจริงก็ต้องเปิดเผยออกมา เมื่อนั้นแหละเขาจะได้รับการชมเชยในขณะที่ศัตรูได้รับโทษเป็นที่น่าอนาถใจ เขาจะยังไม่อึดคักขาดแคลนเพื่อนฝูงเลย ไปที่ไหนก็จะมีแต่คนสรรเสริญ นี่เป็นความจริงอย่างหนึ่งที่คนควรยึดถือ ใครทำดีก็จะได้รับสิ่งดีตอบแทน บางคนก็อาจคิดว่าเป็นเรื่องพรหมลิขิต แต่ถ้ายึดถือไว้ ก็จะเปรียบเหมือนได้กินโอสถทิพย์ซึ่งจะคอยรักษาจิตใจให้เข้มแข็ง ต่อสู้กับชีวิตต่อไปในอนาคตได้

ทักษะการจำแนก

13. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของคนมีเมตตาคุณงาม

ก. มีมิตรสหายมาก	ข. จิตใจละเอียดอ่อน
ค. ไม่เห็นความเลวของคนอื่น	ง. ชอบให้คนยกย่องชมเชย

ทักษะการจัดกลุ่ม

14. สาระสำคัญของเรื่องคือข้อใด

- ก. ให้ระวังคนไม่ซื่อสัตย์
- ข. ลักษณะของคนมีเมตตาคุณงาม
- ค. ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
- ง. การมีจิตใจที่เข้มแข็ง

ทักษะการวิเคราะห์

15. จากเรื่องที่อ่าน นักเรียนจะนำหลักการใดไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

ก. ให้มีเมตตาต่อผู้อื่น	ข. ให้รู้จักสังเกตคนทุจริต
ค. ให้ทำแต่ความดี	ง. ทำจิตใจให้เข้มแข็ง

คุณรักชีวิตของคุณไหม ถ้ารัก ก็จงอย่าปล่อยให้เวลาล่วงเลยไป เพราะเวลาเป็นสิ่งสำคัญในชีวิต เราทุกคนรู้จักดีว่า เวลา ก็คือ นาที ชั่วโมง วัน เดือน ปี นั้นเอง ชีวิตของคนเราย่อมขึ้นกับเวลา เราเกิดมามีอายุมากขึ้น จากวัยทารก เป็นวัยเด็ก เป็นวัยรุ่นหนุ่มสาว และวัยชรา เวลาที่ล่วงเลยไป ร่างกายก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา ชีวิตของคนเราจึงสัมพันธ์กับเวลาทั้งสิ้น ขอให้ทุกคนเจียดเวลาเพื่อตนเองบ้าง เพื่อการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน การพักผ่อน ขอให้คุณจำไว้ว่า เวลาย่อมทำให้ชีวิตคุณผันแปรเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับการกระทำของคุณ อย่างมีพลังกับอดีตและใฝ่ฝันถึงอนาคต จงรีบฉวยเวลาในปัจจุบันให้เกิดคุณค่าแก่ตนเอง เวลาในชีวิตนี้น้อยนัก จงทำงาน สร้างงานแข่งกับเวลา ทำงานเพื่อสร้างตัวเอง เวลาไม่คอยงานและงานไม่คอยเวลา

จาก 3 นาทีมีสาระ ของธนาคารกสิกรไทย

ทักษะการจำแนก

16. ข้อใดเป็นตัวอย่างที่ไม่ใช่การเจียดเวลาเพื่อตนเอง

ก. การทำงาน	ข. การพักผ่อน
ค. การเล่าเรียน	ง. การคิดกังวลเรื่องอดีต

ทักษะการจัดกลุ่ม

17. สาระสำคัญของเรื่องที่อ่านคืออะไร

ก. เวลาเหมือนวารี มิได้คอยใคร	ข. ใช้เวลาให้มีคุณค่าแก่ตนเอง
ค. ต้องทำงานแข่งกับเวลา	ง. สนใจแต่ปัจจุบัน

ทักษะการวิเคราะห์

18. นักเรียนจะนำเรื่องที่อ่านไปใช้ในชีวิตของนักเรียนได้อย่างไร

ก. ทำงานพิเศษนอกเวลาเรียน
ข. หางานทำเสริมรายได้ให้ครอบครัว
ค. ตั้งใจเรียนหนังสือ ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
ง. เลิกเรียนหนังสือ มาช่วยพ่อแม่ทำงาน

โลมา เป็นสัตว์เลือดอุ่นที่เลี้ยงลูกด้วยนม เป็นสัตว์ที่ฉลาดสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว มีความซื่อสัตย์ต่อเจ้านายคล้ายสุนัข รักสนุก ร่าเริง และชอบช่วยเหลือเพื่อนปลาอื่นๆ ที่อ่อนแอกว่าเสมอ มันไม่ก่อกวนหรือรังแกสัตว์น้ำอื่นเลย จะมีก็แค่ปลาดุกร้างซึ่งเป็นศัตรูคู่อาฆาตกันมานาน โลมานี้มีอวัยวะภายใน เช่น ลำไส้ และกระเพาะอาหารที่คล้ายกับสัตว์บกมาก มันมีเวลาพักผ่อนวันละ ประมาณ 2-3 ชั่วโมง เป็นอย่างน้อย โดยสมองและตาจะหลับเพียงครึ่งเดียวเช่นเดียวกับวัวและควาย

ทักษะการจำแนก

19.. ข้อใดไม่ใช่ลักษณะของโลมา

ก. สุนัขสนาน	ข. ซื่อสัตย์
ค. ชอบช่วยเหลือ	ง. ชอบรังแกสัตว์อื่น

ทักษะการจัดกลุ่ม

20. สัตว์ในข้อใดเป็นสัตว์เลือดอุ่นและเลี้ยงลูกด้วยนมเช่นเดียวกับโลมา

ก. สุนัข	ข. ปลาดุกร้าง
ค. วัวและควาย	ง. ข้อ ก และ ค

21. เรื่องนี้ทำให้ผู้อ่านมีความคิดอย่างไรมากที่สุด

ก. เข้าใจสัตว์เลือดอุ่น
ข. เข้าใจโลมาและปลาดุกร้าง
ค. ทำให้เข้าใจและเอ็นดูโลมา
ง. เห็นความแตกต่างของสัตว์น้ำและสัตว์บก

ฤดูฝนอันชุ่มฉ่ำเวียนมาถึงอีกครั้งหนึ่ง หลังจากฤดูร้อนแสนอบอ้าวผ่านพ้นไป
 ถ้าคลอง หนอง บึง เจ็มนองไปด้วยน้ำที่หยดหยาดลงมาจากท้องฟ้า บัวสายทะเล่ถึงขึ้นพ่นน้ำ
 ชูดอกอวดใบสีเขียวสดเหนือผิวน้ำ ปลูก ปลา กบ เขียด และมวลสัตว์น้ำระเริงคำพูดคำว่าย
 อย่างมีความสุข น้ำใหม่หอมเย็นและมีคุณค่าต่อสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำ โลกใหม่ที่เต็มไปด้วย
 ด้วยความสดชื่นได้หวนกลับมาอีกครั้งหลังจากความแห้งแล้งครอบคลุมเป็นเวลานาน

ทักษะการจำแนก

22. ข้อความใดแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเป็นเหตุการณ์ในฤดูฝน

- ก. บัวสายทะเล่ถึงขึ้นพ่นน้ำ
- ข. ถ้าคลองเจ็มนองด้วยน้ำที่หยดหยาดลงมา
- ค. สัตว์น้ำคำพูดคำว่ายอย่างร่าเริง
- ง. ใบบัวเขียวสดเหนือผิวน้ำ

ทักษะการจัดกลุ่ม

23. ข้อความนี้กล่าวถึงเรื่องใดเป็นสำคัญ

- ก. แหล่งน้ำของโลก
- ข. การเจริญเติบโตของบัวสาย
- ค. การเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ
- ง. สัตว์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในน้ำ

ทักษะการวิเคราะห์

24. เรื่องนี้ให้ความรู้สึกแก่ผู้อ่านอย่างไร

- ก. ตีใจที่ฝนตก
- ข. สนุกสนานร่าเริง
- ค. มีความเย็นสบาย
- ง. มีความสุขกับธรรมชาติ

วันหนึ่งวิชัยเดินทางไปต่างจังหวัดคนเดียว ปรากฏว่าถูกล้วงกระเป๋าใส่ตังค์โดยไม่รู้ตัว ทำให้ไม่มีเงินซื้ออาหารกิน และไม่มีเงินซื้อตั๋วรถเดินทางกลับบ้าน ที่นั่นวิชัยไม่รู้จักใครเลย เขาคิดทบทวนและหาวิธีแก้ไข ในที่สุดได้ไปหาตำรวจและแจ้งปัญหาให้ทราบ จึงได้รับความช่วยเหลือและได้เดินทางกลับบ้าน

ทักษะการจำแนก

25. เหตุการณ์ใดมีลักษณะปัญหาต่างจากข้ออื่น

ก. กระเป๋าใส่ตังค์หาย	ข. ไม่มีเงินซื้ออาหาร
ค. ไม่มีตั๋วรถกลับบ้าน	ง. ไม่รู้จักใครเลย

ทักษะการจัดกลุ่ม

26. ข้อใดเป็นใจความสำคัญของเรื่อง

- ก. ความประมาททำให้เสียทรัพย์
- ข. การไปต่างถิ่นต้องระวังตัว
- ค. การมีสติไตร่ตรองทำให้เกิดผลสำเร็จ
- ง. การไม่มีทรัพย์ทำให้อับจนหนทาง

ทักษะการวิเคราะห์

27. การแก้ปัญหาครั้งนี้ต้องใช้คุณสมบัติข้อใดมากที่สุด

ก. ความประหยัด	ข. ความอดทน
ค. ความคิดที่รอบคอบ	ง. ความกล้าหาญ

วันหนึ่งสุรียช่วยแม่ขายผลไม้ มีคนมาซื้อเงาะ 2 กิโลกรัม สุรียหยิบใส่ถุงแล้วชั่งจนเห็นว่าเข็มเครื่องชั่งชี้ที่ 2 กิโลกรัม สุรียส่งถุงให้ลูกค้า รับเงิน เมื่อลูกค้าเดินไปแล้ว สุรียจึงเห็นว่ายังมีคปอกผลไม้วางอยู่บนตาชั่ง ทำให้ตาชั่งเดินหน้าไป 2 ชิค

ทักษะจำแนก

28. การกระทำต่อไปนี้เป็นขั้นตอนการขายผลไม้ ยกเว้นข้อใด

ก. หยิบใส่ถุง	ข. วางมีคปอกผลไม้
ค. รับเงิน	ง. มองดูน้ำหนักในตาชั่ง

ทักษะจัดกลุ่ม

29. ถ้านักเรียนเป็นสุรีย นักเรียนจะอย่างไร

ก. รีบเรียกลูกค้าแล้วชั่งให้อีก 2 ชิค	ข. ปล่อยเลยตามเลยเพราะไม่ได้ตั้งใจ
ค. เมื่อมีคนมาซื้อใหม่จะวางมีคไว้อีก	ง. หาวิธีจะโกงตาชั่งวิธีอื่น

ทักษะวิเคราะห์

30. ถ้าสุรียไม่ทำอะไรเลย จะขาดคุณธรรมข้อใด

ก. ความสามัคคี	ข. ความเมตตา
ค. ความเอื้อเฟื้อ	ง. ความซื่อสัตย์

เฉลยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหน่วยบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข

1. ข 2. ค 3. ก 4. ง 5. ค 6. ค 7. ก 8. ง 9. ค 10. ข
11. ง 12. ข 13. ค 14. ก 15. ค 16. ข 17. ข 18. ง 19. ค 20. ก
21. ก 22. ข 23. ค 24. ก 25. ค 26. ง 27. ก 28. ง 29. ข 30. ก

เฉลยแบบวัดการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

1. ก 2. ค 3. ข 4. ก 5. ข 6. ค 7. ก 8. ค 9. ง 10. ค
11. ข 12. ข 13. ง 14. ข 15. ข 16. ง 17. ง 18. ค 19. ง 20. ง
21. ง 22. ข 23. ค 24. ก 25. ง 26. ก 27. ค 28. ข 29. ก 30. ง

ภาคผนวก ค
แผนการจัดการเรียนรู้

- แผนผังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์
- ผังการเรียนรู้หน่วยบูรณาการเรื่องอยู่ดีมีสุข ในกลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
- แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ แผนที่ 1-3

แผนผังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

หน่วย ย่อยที่	วัตถุประสงค์	กลุ่มสาระที่นำมา บูรณาการ	ขั้นตอนการเผชิญ สถานการณ์	การวัด/ประเมินผล
1 เศรษฐกิจ	1. วิเคราะห์ปัจจัยในการ ตัดสินใจบริโภค 2. อธิบายแรงจูงใจในการ บริโภค 3. อธิบายแนวปฏิบัติใน การบริโภคที่ดีได้	-สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม -ภาษาไทย -วิทยาศาสตร์ -สุขศึกษาและพล ศึกษา -การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	1. ชั้นเผชิญ (ชม.ที่ 1) - ศึกษาข้อมูล - อธิบาย/อภิปราย - วางแผน - กำหนดทางเลือก ที่หลากหลาย 2. ชั้นผจญ (ชม.ที่ 2) - ได้แนวทาง แก้ปัญหาที่ หลากหลาย 3. ชั้นผสมผสานและ เผด็จ(ชม.ที่ 3-4) - ค้นคว้า - รวบรวมข้อมูล - ประเมิน ทางเลือก - นำไปใช้	- สังเกต - ประเมินผลงาน - ทดสอบ ผลสัมฤทธิ์

แผนผังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ (ต่อ)

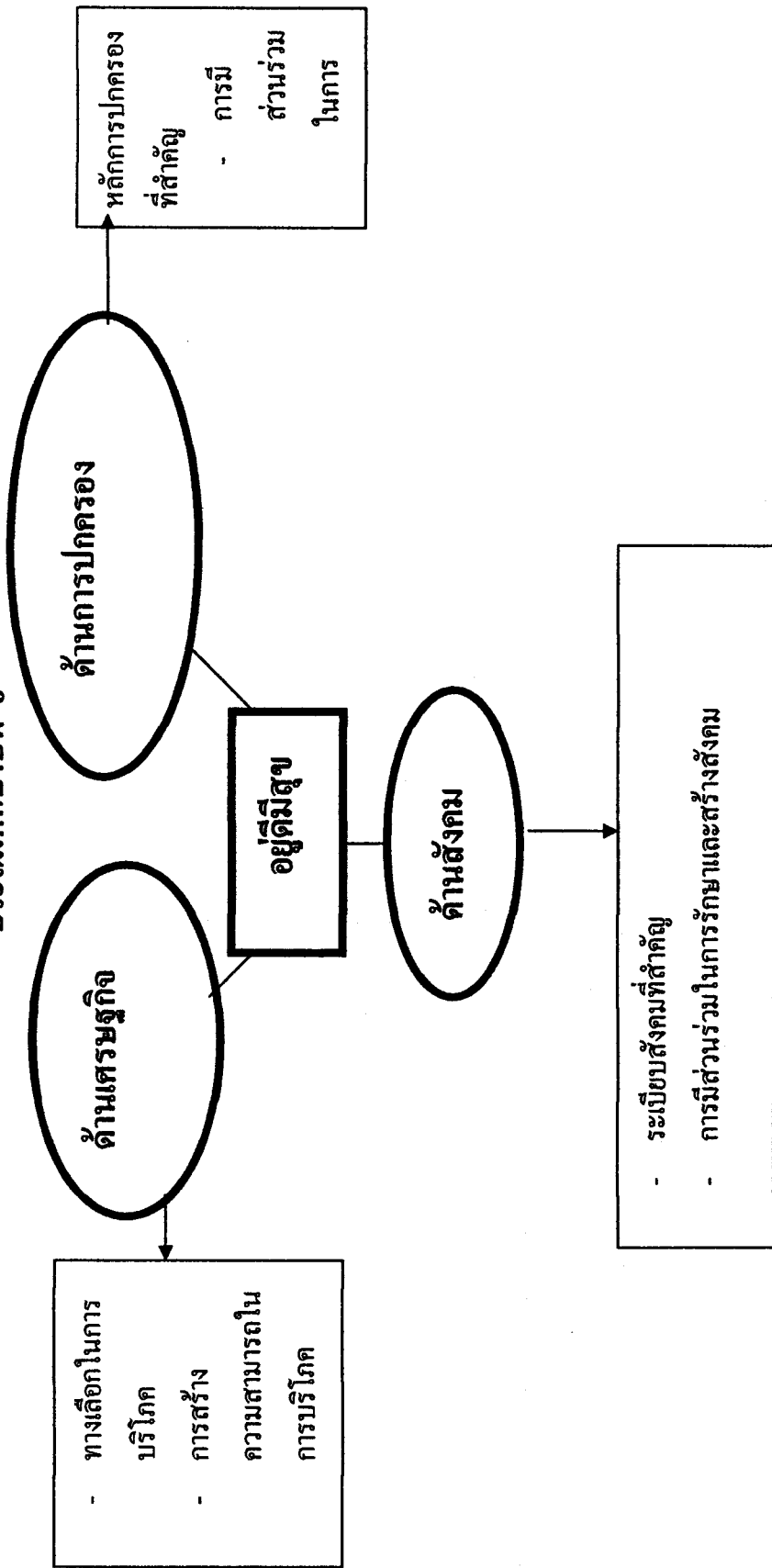
หน่วย ย่อยที่	วัตถุประสงค์	กลุ่มสาระที่นำมา บูรณาการ	ขั้นตอนการเผชิญ สถานการณ์	การวัด/ประเมินผล
2 การ ปกครอง	1. เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ เรื่องหลักการสำคัญของ การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยและมี ส่วนร่วมในการ ปกครองชุมชนของ ตนเอง 2. สามารถคิดแยกแยะ เกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ได้	-สังคมศึกษา ศาสนาและ วัฒนธรรม -ภาษาไทย -วิทยาศาสตร์ -สุขศึกษาและพล ศึกษา -การงานอาชีพ และเทคโนโลยี	1. ชั้นเผชิญ (ชม.ที่ 1) - ศึกษาข้อมูล - อธิบาย/อภิปราย - วางแผน - กำหนดทางเลือก ที่หลากหลาย 2. ชั้นผจญ (ชม.ที่ 2) - ได้แนวทาง แก้ปัญหาที่ หลากหลาย 3. ชั้นผสมผสานและ เผชิญ(ชม.ที่ 3-4) - ค้นคว้า - รวบรวมข้อมูล - ประเมิน ทางเลือก - นำไปใช้	- สังเกต - ประเมินผลงาน - ทดสอบ ผลสัมฤทธิ์

แผนผังการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ (ต่อ)

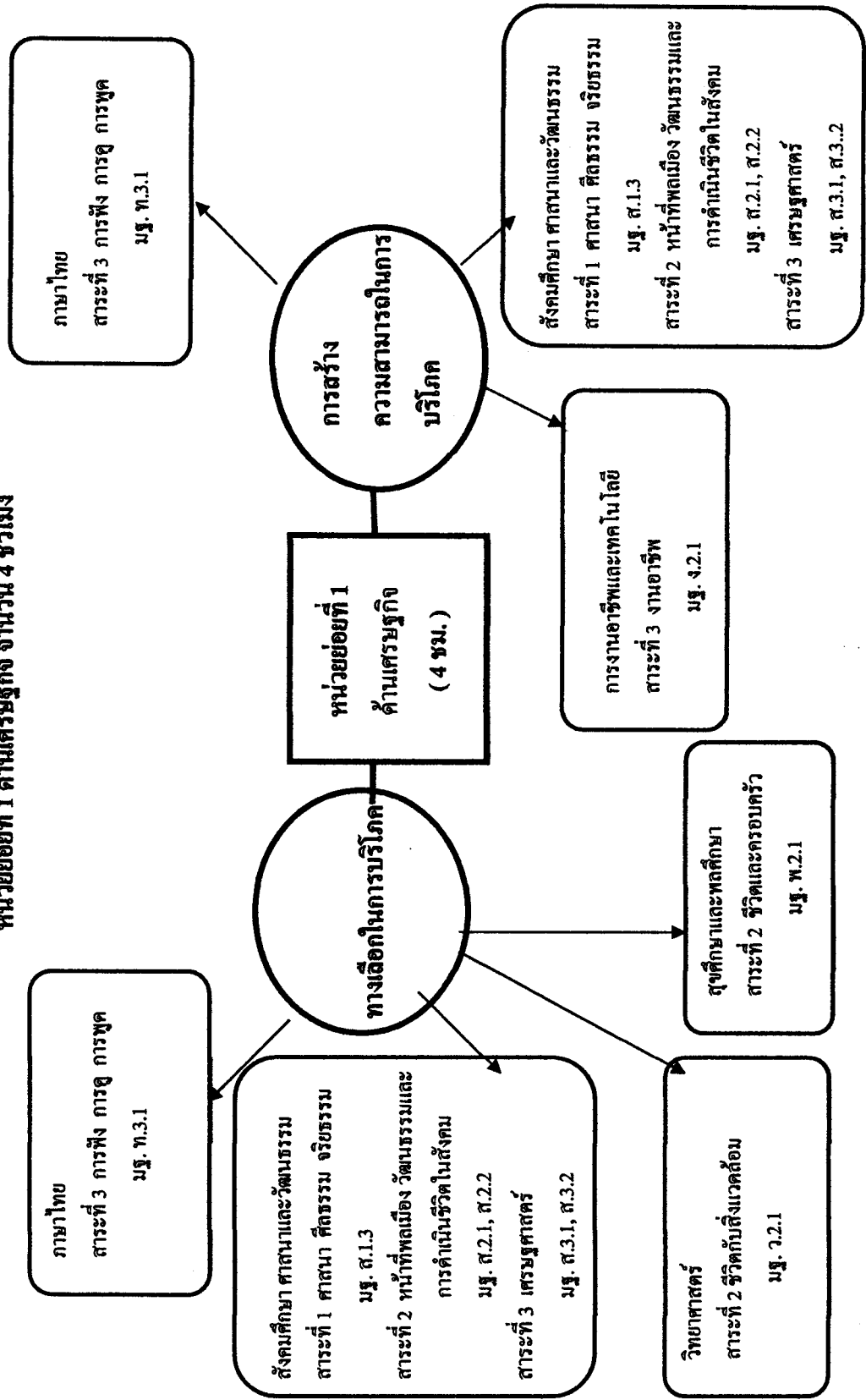
หน่วย ย่อยที่	วัตถุประสงค์	กลุ่มสาระที่นำมา บูรณาการ	ขั้นตอนการเผชิญ สถานการณ์	การวัด/ประเมินผล
3 สังคมที่ สงบสุข	<p>1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ถึงระเบียบทางสังคมที่สำคัญสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสังคม สถานภาพ บทบาท ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม</p> <p>2. เพื่อให้ นักเรียนคิดแยกแยะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรักษาและการสร้างระเบียบทางสังคม</p>	<p>-สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม -ภาษาไทย -วิทยาศาสตร์ -สุขศึกษาและพลศึกษา -การงานอาชีพและเทคโนโลยี</p>	<p>1. ชั้นเผชิญ (ชม.ที่ 1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ศึกษาข้อมูล - อธิบาย/อภิปราย - วางแผน - กำหนดทางเลือกที่หลากหลาย <p>2. ชั้นผจญ (ชม.ที่ 2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ได้แนวทางแก้ปัญหาที่หลากหลาย <p>3. ชั้นผสมผสานและเผชิญ (ชม.ที่ 3-4)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ค้นคว้า - รวบรวมข้อมูล - ประเมินทางเลือก - นำไปใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - สังเกต - ประเมินผลงาน - ทดสอบผลสัมฤทธิ์

ผังหน่วยเรียนรู้หน่วยบูรณาการ เรื่อง 'อยู่ดีมีสุข' ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้น

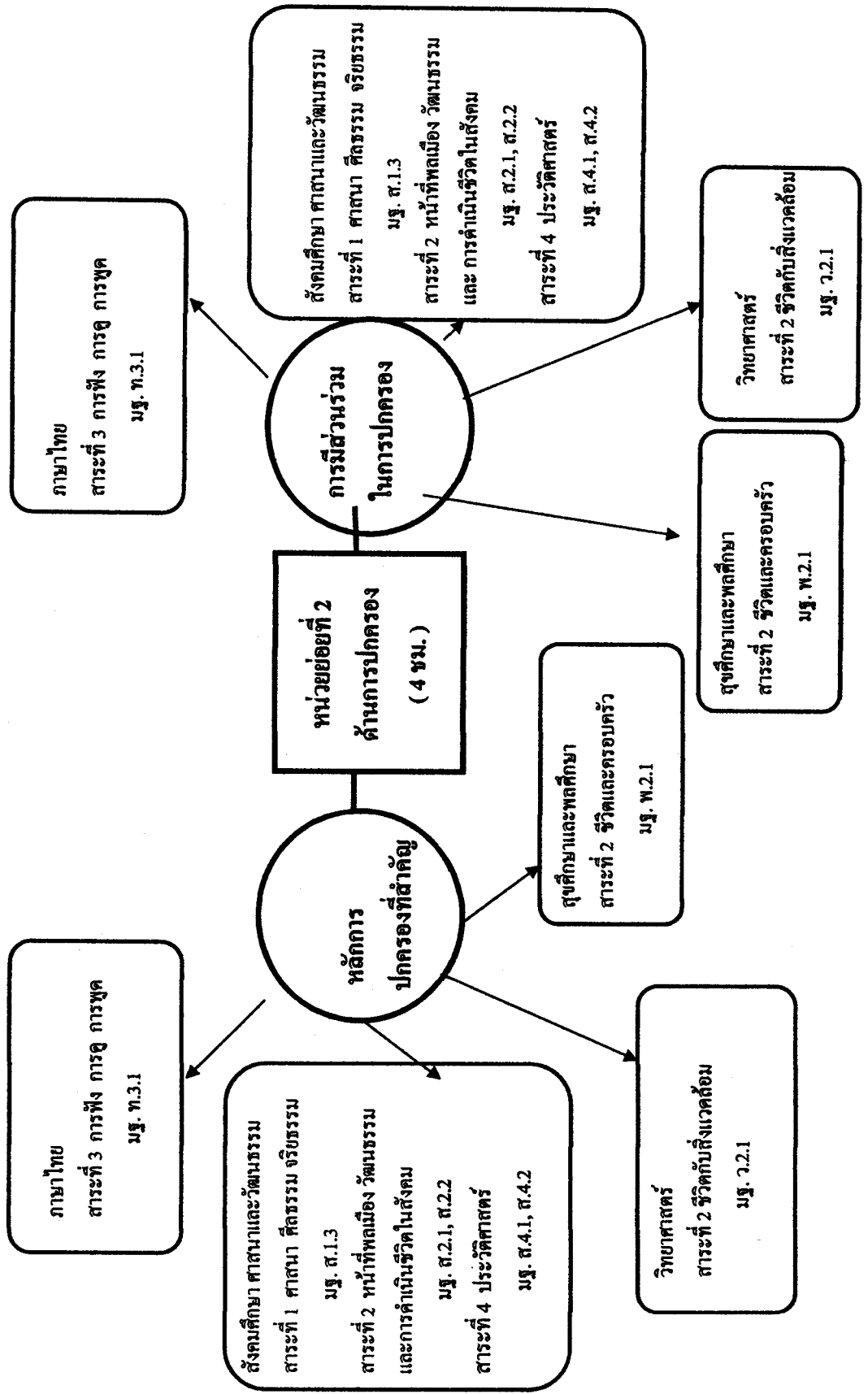
ประถมศึกษาปีที่ 6

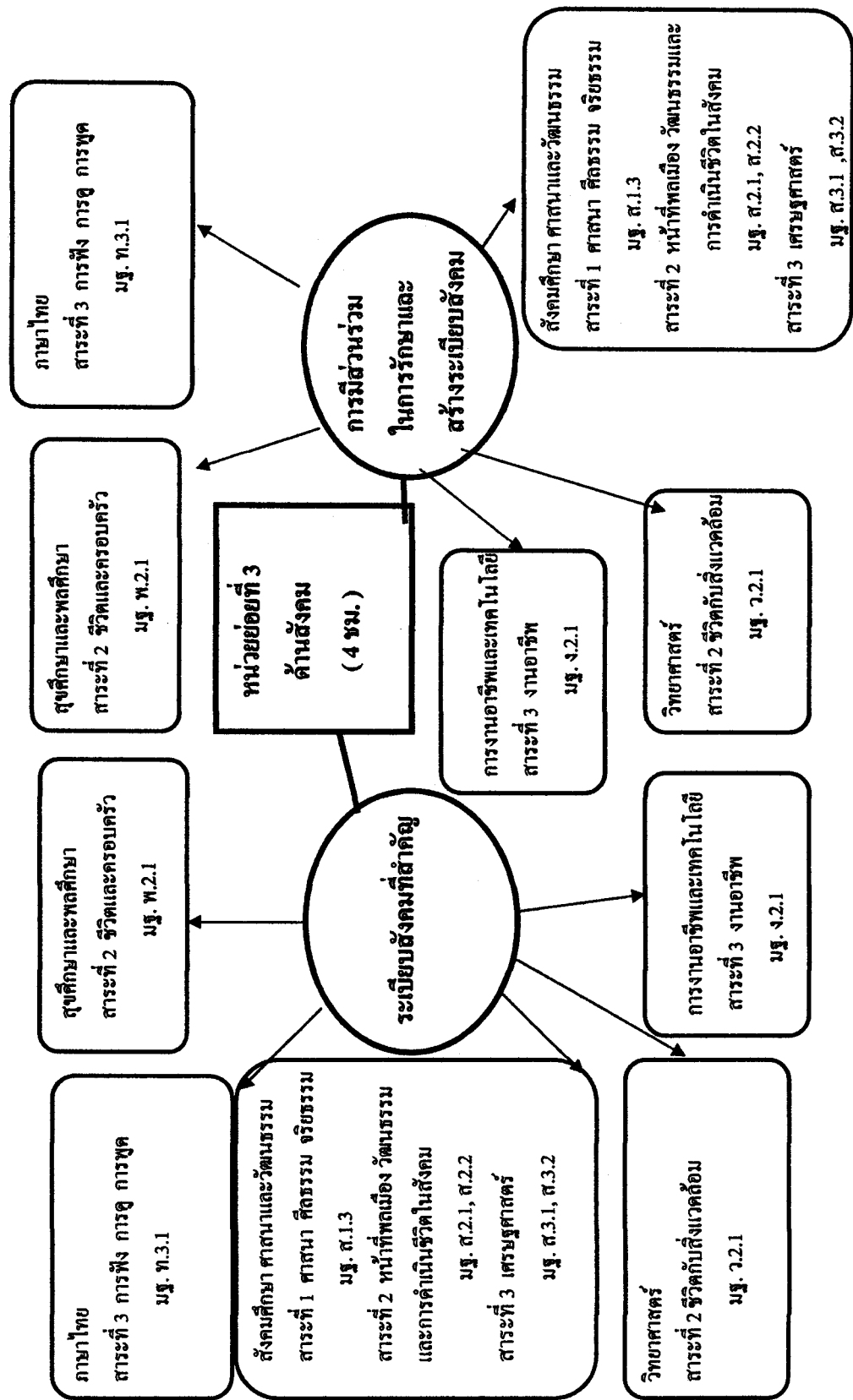
หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง อยุธยาใน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 หน่วยย่อยที่ 1 ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง อยู่ดีมีสุข ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 หน่วยย่อยที่ 2 ด้านการปกครอง จำนวน 4 ชั่วโมง

หน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการ เรื่อง อยุธยาที่มีสุข ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
หน่วยย่อยที่ 3 ด้านสังคม จำนวน 4 ชั่วโมง

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ก.ก่อนเผชิญสถานการณ์ (5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึงสภาพการบริโภคสินค้า ประเภทสินค้าที่บริโภคในครอบครัวตามประสบการณ์ของนักเรียน

ข.ปฐมนิเทศ (5 นาที)

แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและจุดประสงค์ของการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ทบทวนความเข้าใจในกระบวนการเผชิญสถานการณ์โดยใช้แผนผัง (ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์)

ค.กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1.ขั้นเผชิญ (20 นาที)

1) ครูกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาการบริโภคจากสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโทรทัศน์

2) ทำความเข้าใจกับลักษณะของสถานการณ์โดย

- จัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ เอกสาร เพิ่มเติม สื่อโทรทัศน์
- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์การบริโภคที่กำหนด

3) นักเรียนใช้สติและปัญญาในการเผชิญสถานการณ์เกี่ยวกับสภาพการบริโภคของ

ชุมชนโดย

- นักเรียน คิดแยกแยะส่วนประกอบของสถานการณ์โดยการ จำแนก จัดกลุ่ม ปัญหาและวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาได้

4) นักเรียน เขียน อภิปราย สรุป จากสถานการณ์ เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาของสถานการณ์ โดยทำใบงานที่ 1 เรื่อง ปัญหาของการบริโภค

2.ขั้นผจญ (30 นาที)

2.1 การวางแผนการเผชิญสถานการณ์ที่ถูกต้องและถูกทำนองคลองธรรมโดย

ครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนปฏิบัติงาน ดังนี้

- นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งงานที่รับผิดชอบเพื่อวางแผนในการ ผจญ ผสมผสานและเผชิญปัญหา

2.2 การกำหนดทางเลือกอย่างหลากหลายในการบริโภคอย่างฉลาดเพื่อแก้ปัญหา

นักเรียนกำหนดทางเลือกตามความคิดของนักเรียนในกลุ่มอย่างหลากหลายกลุ่มละ

3 แนวทาง เขียนในใบงานที่ 2 วิเคราะห์แนวทางในการบริโภค ข้อ 1

2.3 วิเคราะห์ทางเลือกที่หลากหลายแต่ละแนวทางใน ข้อ 1 ว่า มีผลดี/ผลเสียและความสอดคล้องกับธรรมเนียมคลองธรรมอย่างไร เขียนในใบงานที่ 2 วิเคราะห์แนวทางในการบริโภค ข้อ 2

ชั่วโมงที่ 2-3

3.ขั้นผสมผสานและเผด็จ

3.1 การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (90 นาที)

1)นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เผชิญโดยการ ค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้หลักการเกี่ยวกับการบริโภค จากใบความรู้ที่ 1 หนังสือเกี่ยวกับการบริโภค สิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

3.2 การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (30 นาที)

แต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินค่าจากข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ที่ได้ระดมเผชิญสถานการณ์ ว่าสนับสนุนทางเลือกที่กำหนดให้เพียงใด

ชั่วโมงที่ 4

3.3 การเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า (30 นาที)

1)นักเรียนแต่ละกลุ่มเริ่มระดมความคิดเพื่อเผชิญสถานการณ์ ด้วยการ

1. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่กำหนดไว้ในข้อ 2.2 เขียนในใบงานที่ 3 ทางเลือกที่ดีในการบริโภค

2. ผสมผสานข้อดีของทางเลือกอื่นกับทางเลือกที่ดีที่สุดที่ตัดสินใจเลือก

2)นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการรายงานของทุกกลุ่ม

3.4 การแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ (30 นาที)

ให้นักเรียนเขียนแนวทางการนำเอาทางเลือกที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาข้างต้นและปัญหาการบริโภคของนักเรียนและชุมชนได้

ง.ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากข้อมูลทั้งหมด

จ.ชั้นทดสอบหลังเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

- 1.สถานการณ์การบริโภคในปัจจุบัน
- 2.สิ่งพิมพ์ต่างๆ สื่อโสตทัศน์ เกี่ยวกับสถานการณ์การบริโภคในปัจจุบัน
3. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับการบริโภค
4. ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง รอบรู้เรื่องการบริโภค
5. ใบงาน 1 เรื่อง ปัญหาในการบริโภค
6. ใบงานที่ 2 เรื่อง วิเคราะห์แนวทางในการบริโภค
7. ใบงานที่ 3 เรื่อง ทางเลือกที่ดีในการบริโภค

กระบวนการวัดและประเมินผล

- 1.วิธีวัดและประเมินผล
 - 1.1 สังเกตพฤติกรรม
 - 1.2 ทดสอบหลังเรียน
- 2.เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.2 แบบทดสอบหลังเรียน
- 3.เกณฑ์การวัดและประเมินผล
 - 3.1 การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ระดับ 3	=	ดี
ระดับ 2	=	พอใช้
ระดับ 1	=	ปรับปรุง
 - 3.2 การวัดความรู้และเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

9-10	=	ดีมาก
8	=	ดี
7	=	พอใช้
ต่ำกว่า 6	=	ต้องปรับปรุง

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
(นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ)

...../...../.....

ใบงาน ที่ 1

เรื่อง ปัญหาการบริโภค

.....

ขั้นเผชิญ

1. จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

จากสถานการณ์ที่กล่าว นักเรียนช่วยกันคิดว่าปัญหาของสถานการณ์มีอะไร

1) สถานการณ์ของใคร/ใครอยู่ในสถานการณ์บ้าง

.....
.....

2) ทำอะไร

.....
.....

3) เมื่อไร

.....
.....

4) ที่ไหน

.....
.....

5) ทำอย่างไร

.....
.....

2. วิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

จากข้อมูลที่ได้ 1-5 สรุปว่า

1.ปัญหาดังกล่าวคืออะไร

.....
.....

2.อะไรบ้างคือสาเหตุของปัญหา

.....
.....

ใบงาน ที่ 2
เรื่อง วิเคราะห์แนวทางในการบริโภค

ชั้นผจญ

1. คิดวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

นักเรียนมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง

.....1.....

.....

.....2.....

.....

..... 3.....

.....

2. วิเคราะห์แนวทาง จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

แนวทางที่นักเรียนเลือกแต่ละแนวมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

แนวทางที่	ผลดี	ผลเสีย	ความสอดคล้องกับ ทำนองคลองธรรม
1			
2			
3			

ใบความรู้ที่ 1 เรื่อง รอบรู้เรื่องการบริโภค

ปัจจัยที่มีผลต่อการบริโภค

การบริโภคเป็นการใช้ประโยชน์จากสินค้าและบริการ เช่น การบริโภคอาหาร เสื้อผ้า ยารักษาโรค การใช้บริการ เช่น การตัดผม การโดยสารรถประจำทาง การชมภาพยนตร์ เป็นต้น จุดมุ่งหมายสำคัญของการบริโภค คือ ความพึงพอใจต่อสินค้าและบริการนั้น

การตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้บริโภค มีปัจจัยหลายอย่างเป็นตัวกำหนด ซึ่งการตัดสินใจของแต่ละคนจะแตกต่างกันออกไป ขึ้นอยู่กับว่าแต่ละบุคคลจะให้ความสำคัญกับปัจจัยใดมากกว่ากัน ซึ่งปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดการบริโภคของผู้บริโภค มีหลายปัจจัยด้วยกัน ได้แก่

1. รายได้ คนที่มีรายได้สูงมักจะใช้จ่ายบริโภคสูง ใช้สินค้าราคาแพง ซึ่งเป็นความคิดที่ไม่ถูกต้อง ผู้บริโภคที่ดีต้องใช้จ่ายอย่างประหยัด เลือกสินค้าที่มีคุณภาพ และมีความจำเป็นจริงๆ ต่อการดำรงชีวิต ซึ่งการใช้จ่ายต้องคำนึงถึงอนาคตด้วย
2. ราคา สินค้าที่มีราคาถูกและมีคุณภาพดี จะเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค
3. นิัยของบุคคลในการใช้จ่าย เช่น คนที่เคยใช้จ่ายฟุ่มเฟือยหรือประหยัด ก็จะคิดนิัยมาจนโต
4. สภาพแวดล้อมทางสังคม บางครั้งต้องเข้าสังคม เพื่อการประชุมธุรกิจ หรือเพื่อตำแหน่งหน้าที่ ทำให้ต้องมีรายจ่ายสูงตามไปด้วย
5. การใช้ระบบสินเชื่อ ปัจจุบันมีการใช้ระบบสินเชื่อเพื่อซื้อของโดยวิธีเงินผ่อน ทำให้คนสามารถซื้อสินค้าหรือบริการได้มากขึ้น เช่น ผ่อนบ้าน รถยนต์ เครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ เป็นต้น ผู้บริโภค ต้องคำนึงถึงรายได้และความสามารถในการผ่อนส่ง ซึ่งจะรวมถึงดอกเบี้ยด้วย

แรงจูงใจในการบริโภค

1. ประหยัด ถ้าสินค้านั้นราคาถูกจะพิจารณาในการตัดสินใจเลือกเป็นอันดับแรก
2. คุณค่า ผู้บริโภคจะคำนึงถึงคุณภาพของสินค้าที่ซื้อว่า สามารถใช้ได้ดี ทนทาน ประหยัดไฟฟ้า ประหยัดน้ำมันหรือไม่
3. มีคุณธรรม ผู้บริโภคจะคำนึงถึงคุณธรรมและผู้ผลิตเป็นสำคัญ เช่น ผลิตสินค้าที่ดี มีคุณภาพ ไม่เสียดายง่าย เมื่อเสียดาย มีความรับผิดชอบรับคืน หรือเปลี่ยนสินค้าที่ดีให้ ในขณะเดียวกันผู้บริโภคต้องมีความรับผิดชอบ ซื้อสัตย์ รู้จักใช้จ่ายอย่างประหยัด

การตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า

1. พิจารณาความต้องการ ความจำเป็น ว่าเรามีเงินมากน้อยเพียงใด สิ่งใดจำเป็น ใช้ซื้อสินค้าที่จำเป็นก่อนแล้วค่อยพิจารณาสินค้าที่มีความต้องการภายหลัง
2. เปรียบเทียบราคาและคุณภาพ ของสินค้าหรือบริการ บางครั้งราคาสินค้าอาจสูงเกินไป หรือไม่สนองความต้องการของเรา ซึ่งการเปรียบเทียบราคากับคุณภาพสินค้า จะช่วยตัดสินใจได้ถูกต้อง
3. การวางแผนเวลาที่จะซื้อ อย่ารีบตัดสินใจซื้อ อาจรอให้มีจำนวนเงินเพียงพอ การซื้อด้วยเงินสดจะถูกกว่าเงินผ่อน หรือรอช่วงเวลาประกาศลดราคาสินค้า แต่ต้องระวังคุณภาพของสินค้าที่นำมาลดราคาด้วย
4. พิจารณาสถานที่ที่จะซื้อ ร้านจำหน่ายสินค้ามีหลายประเภทหลายขนาด ทั้งขนาดเล็ก ขนาดใหญ่ ในชุมชน ในตัวเมือง ร้านขายส่ง อาจสืบราคาจากร้านต่างๆแล้วค่อยตัดสินใจซื้อ
5. พิจารณาวิธีซื้อ เช่น ซื้อด้วยเงินสด ซื้อด้วยระบบสินเชื่อ หรือเงินผ่อน ซึ่งพิจารณาความจำเป็นที่จะต้องซื้อสินค้าและบริการเหล่านั้นด้วย ถ้าไม่จำเป็นอาจทำให้สิ้นเปลืองเงินไปโดยเปล่าประโยชน์

ใบงาน ที่ 3 เรื่อง การบริโภคที่ดี

ขั้นผสมผสานและเผด็จ

1. แนวทางที่เลือกคือ.....

.....

ข้อดีของแนวทางอื่นที่นำมาผสมผสานคือ

.....

.....

2. การนำแนวทางที่เลือกไปแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. การนำแนวทางที่เลือกไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางการปกครองของนักเรียนและชุมชน

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบท้ายหน่วยที่ 1

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X หน้าคำตอบที่ถูกที่สุด

จุดประสงค์ที่ 1 วิเคราะห์ปัจจัยในการตัดสินใจบริโภค

1. ปราณีมีรายได้น้อย แต่ต้องมีเครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำงาน ข้อใดเป็นปัจจัยในการตัดสินใจซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์

- ก. ระบบเงินผ่อนที่ดี
- ข. หางของมือสอง
- ค. หางของเลหลัง
- ง. หาสินค้าที่มีคุณภาพ ทันสมัย

2. ถ้าสินค้าจะซื้อของอย่างรอบคอบ ต้องตัดสินใจบริโภคด้วยปัจจัยใด

- ก. การเปรียบเทียบราคา
- ข. ชื่อของราคาถูก
- ค. ประเมินจากคุณภาพของแถม
- ง. ปรีกษาสามีก่อน

3. การเลือกซื้อสินค้าควรคำนึงถึงสิ่งใดมากที่สุด

- ก. ความจำเป็น
- ข. คุณภาพ
- ค. ความสวยงาม
- ง. ความนิยม

4. ข้อใดเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดของทุกคนในการตัดสินใจซื้อของ

- ก. รายได้
- ข. สมัยนิยม
- ค. ความสวยงาม
- ง. คำแนะนำจากเพื่อน

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายแรงจูงใจในการบริโภคได้

5. แดงไม่เลือกซื้อผงซักฟอก A ซึ่งมีปริมาณสุทธิเท่ากับผงซักฟอก B แต่ราคาถูกกว่า ข้อใดเป็นแรงจูงใจให้แดงไม่ตัดสินใจซื้อผงซักฟอก A

- ก. คุณภาพสินค้า
- ข. ความประหยัด
- ค. ยี่ห้อ
- ง. เคยใช้เป็นประจำ

6. ข้อใดซื้อเพราะความคุ้มค่าของสินค้า

- ก. ไม้ขีดไฟที่มีมือถือเพราะเพื่อนมีทุกคน
- ข. ก้อยช็อกโกแลตถ้วยเพราะชอบถ้วยรูป
- ค. กุ๊กช็อกโกแลตเพราะแถมพัลลภ

ง. กิจซื้อรถยนต์เพราะรูปลักษณ์ดูใจ

7. สินค้าที่มีใบรับประกันคุณภาพสินค้า เป็นแรงจูงใจในเรื่องใด

ก. การมีคุณธรรม ข. ความปลอดภัย

ค. ความประหยัด ง. ความคุ้มค่า

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายแนวปฏิบัติในการบริโภคได้

8. บุคคลในข้อใด รู้จักใช้เงินรายได้ในการดำรงชีวิตได้ดีที่สุด

ก. อัมพร เก็บเงินทั้งหมดเอาไว้

ข. ประรณนา ซื้อสินค้าทุกอย่างตามเพื่อน

ค. ธนวัฒน์ซื้อสินค้าต่างๆตามโฆษณา

ง. ปิยนุช ใช้จ่ายเฉพาะที่จำเป็น ที่เหลือเก็บออมไว้

9. วิธีเลือกซื้อสินค้าที่เหมาะสมที่สุดคือข้อใด

ก. มีการวางแผนและคิดอย่างรอบคอบ

ข. ซื้อสินค้าตามโฆษณา

ค. ซื้อตามความต้องการ ไม่สนใจราคา

ง. ซื้อสินค้าลดราคา

10. ถ้าสินค้าชนิดเดียวกันแต่ราคาต่างกัน นักเรียนจะมีแนวปฏิบัติในการเลือกซื้ออย่างไร

ก. พิจารณาความปลอดภัย

ข. เปรียบเทียบคุณภาพ

ค. เปรียบเทียบยี่ห้อ

ง. พิจารณาความนิยม

แบบประเมินพฤติกรรม

หน่วยที่.....เรื่อง

เลขที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่ประเมิน							คะแนนเฉลี่ย
		ขั้นเตรียม		ขั้นผจญ		ขั้นผสมผสานและเสร็จ		คะแนนเฉลี่ย	
		แสดงความคิดเห็น	ใช้สติและปัญญา	ร่วมวางแผน	เสนอทางเลือก	รวบรวมข้อมูล	มีส่วนร่วมในการสรุป		
1									
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									
11									
12									

หมายเหตุ 0 ไม่ทำเลย 1 ทำพอใช้

2 ทำปานกลาง 3 ทำเต็มที่ ชุมเขต

2. สถานภาพ สิทธิ หน้าที่และบทบาทของกลุ่มบุคคลในสังคม
3. การมีส่วนร่วมทางการปกครองในท้องถิ่น

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์ (5 นาที)

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายถึง บทบาทหน้าที่ของผู้นำการปกครองระบอบประชาธิปไตยของชุมชนแต่ละระดับ

ข. ปฐมนิเทศ (5 นาที)

แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ทบทวนความเข้าใจในกระบวนการเผชิญสถานการณ์โดยใช้แผนผัง (ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์)

ค. กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1. ชั้นเผชิญ (20 นาที)

- 1) ครูกำหนดสถานการณ์เกี่ยวกับปัญหาการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากเหตุการณ์ปัจจุบัน จาก สื่อสิ่งพิมพ์ / สื่อโสตทัศน
- 2) ทำความเข้าใจกับลักษณะของสถานการณ์โดย
 - จัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน
 - นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยที่กำหนด
- 3) นักเรียนใช้สติและปัญญาในการเผชิญสถานการณ์การปกครองระบอบประชาธิปไตยในชุมชนโดย
 - นักเรียนคิดแยกแยะส่วนประกอบของสถานการณ์ โดยการจำแนก จัดกลุ่มปัญหาและวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาได้
- 4) นักเรียนอภิปราย สรุป สาเหตุของปัญหาในการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มละ 1 สาเหตุ ในใบงานที่ 1

2. ชั้นผจญ (30 นาที)

- 2.1 การเตรียมวางแผนการเผชิญสถานการณ์ที่ถูกต้องและถูกทำนองคลองธรรม

1) ครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนปฏิบัติงาน

- แบ่งงานกันรับผิดชอบ วางแผนการปฏิบัติงาน วางแผนการผจญ
ผสมผสานและเผชิญปัญหา

2.2 กำหนดทางเลือกอย่างหลากหลาย (ในด้านหน้าที่และการมีส่วนร่วมในการ
ปกครองเพื่อแก้ปัญหา)

นักเรียนกำหนดทางเลือกตามแนวคิดของนักเรียนในกลุ่มอย่างหลากหลาย กลุ่มละ
3 แนวทางเขียนในใบงานที่ 2 ข้อ 1

2.3 วิเคราะห์ทางเลือกที่หลากหลายแต่ละแนวทางใน ข้อ 1 ว่ามีผลดี / ผลเสียและ
ความสอดคล้องกับธรรมเนียมคลองธรรมอย่างไร เขียนในใบงานที่ 2 ข้อ 2

ชั่วโมงที่ 2-3

3. ชั้นผสมผสานและเผชิญ

3.1 การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (90 นาที)

นักเรียน แต่ละกลุ่มได้เผชิญ โดยการ ค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้หลักการ
เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย จากใบความรู้ที่ 1 หนังสือเกี่ยวกับการปกครอง
สิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

3.2 การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (30 นาที)

แต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินค่าจากข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ที่ได้ระดม
เผชิญสถานการณ์ ว่าสนับสนุนทางเลือกที่กำหนดให้เพียงใด

ชั่วโมงที่ 4

3.3 การเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า (30 นาที)

1) นักเรียนแต่ละกลุ่ม เริ่มระดมความคิดเพื่อเผชิญสถานการณ์ ด้วยการ

(1) ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่กำหนดให้ในข้อ 2.2 เขียน
ในใบงานที่ 3

(2) ผสมผสานข้อดีของทางเลือกอื่นกับทางเลือกที่ดีที่สุดที่ตัดสินใจเลือก

2) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการรายงานของทุกกลุ่ม

3.4 การแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ (30 นาที)

ให้นักเรียนเขียนแนวทางการนำเอาทางเลือกที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาข้างต้นและปัญหาการ
ปกครองตามระบอบประชาธิปไตยในชุมชนของนักเรียนได้

ง. ชั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายและสรุปจากข้อมูลทั้งหมด

จ. ชั้นทดสอบหลังเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

1. สถานการณ์ในปัจจุบัน
2. สิ่งพิมพ์ต่างๆ
3. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับการปกครอง
4. ใบความรู้ที่ 1 หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย
5. ใบงานที่ 1 ปัญหาการปกครอง
6. ใบงานที่ 2 แนวทางแก้ปัญหาการปกครอง
7. ใบงานที่ 3 การปกครองท้องถิ่นที่ดี

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. วิธีวัดและประเมินผล
 - 1.1 สังเกตพฤติกรรม
 - 1.2 ทดสอบหลังเรียน
2. เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.2 แบบทดสอบหลังเรียน
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล
 - 3.1 การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ระดับ 3	=	ดี
ระดับ 2	=	พอใช้
ระดับ 1	=	ปรับปรุง

3.2 การวัดความรู้และเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

9-10	=	ดีมาก
8	=	ดี
7	=	พอใช้

ต่ำกว่า 6 = ต้องปรับปรุง
บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....
.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....
.....

(ลงชื่อ).....ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้
(นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ)
...../...../.....

ใบความรู้ที่ 1
หลักการสำคัญของระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย หมายถึง ระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน คำว่า “ประชาชน “ หมายถึงปวงชนทั้งชาติย่อมมีสิทธิ หน้าที่ และความรับผิดชอบในการปกครองประเทศร่วมกันและอย่างเสมอภาค หลักสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย มี 3 ประการ

- 1.สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาค การยึดเอียงข้างมาก เหตุผล และภราดรภาพ
- 2.องค์กรของรัฐ 3 องค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ

อำนาจ	ผู้ใช้อำนาจ
นิติบัญญัติ	รัฐสภา วุฒิสภา สภาผู้แทนราษฎร
บริหาร	รัฐบาล
ตุลาการ	ศาล

3.หลักนิติธรรม หมายถึง การใช้กฎหมาย เพื่อความยุติธรรมระหว่างประชาชนด้วยกัน เป็นการยึดถือกฎหมายของประเทศ

การปกครองระดับต่างๆ

การปกครองระดับจังหวัด

- > จังหวัดในประเทศไทยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 76 จังหวัด จังหวัดหนึ่งประกอบด้วยอำเภอ ตำบลและหมู่บ้าน
- > มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปกครองและรับผิดชอบ

การปกครองระดับอำเภอ

จังหวัดหนึ่งๆมีหน่วยราชการบริหารรองลงมาเรียกว่า อำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยการปกครองที่ดำเนินงานของรัฐที่ติดต่อกับประชาชนโดยตรง จึงนับว่าเป็นหน่วยการปกครองที่สำคัญมาก อำเภอหนึ่งประกอบด้วยท้องที่หลายตำบลรวมกัน

มีนายอำเภอเป็นผู้ปกครองบังคับบัญชาและรับผิดชอบ

การปกครองระดับตำบล

เป็นเขตการปกครองขนาดเล็ก เป็นหน่วยย่อยของอำเภอ ประกอบด้วยหมู่บ้านหลายๆหมู่บ้านมารวมกัน โดยมี กำนัน เป็นผู้ดูแล

ในแต่ละตำบลจะมีหน่วยการบริการส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนที่อยู่ในพื้นที่นั้นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของตนตามระบอบประชาธิปไตย ได้แก่ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(อบต.)

การปกครองระดับหมู่บ้าน

หมู่บ้านเป็นเขตการปกครองที่เล็กที่สุด เกิดจากบ้านหลายๆบ้านมารวมกัน โดยมีผู้ใหญ่บ้าน เป็นหัวหน้าคอยปกครอง มีหน้าที่รักษาความสงบเรียบร้อยภายในหมู่บ้าน คอยช่วยเหลือและบำบัดทุกข์บำรุงสุขราษฎรที่อยู่ในหมู่บ้านของตนเอง บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองในฐานะพลเมืองดีของท้องถิ่นและประเทศชาติ

1. มีความรักและภูมิใจในชุมชนและท้องถิ่นของตนเอง
2. เคารพและปฏิบัติตามขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและระเบียบข้อบังคับกฎหมายของชุมชน ประเทศชาติ จะทำให้สมาชิกของชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข
3. รักษาสาธารณสมบัติของชุมชนไว้ให้คงอยู่และใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างประหยัด
4. เสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวม
5. สนับสนุนนโยบายของทางราชการที่ต้องการรักษาและพัฒนาชุมชนให้เจริญก้าวหน้า รวมทั้งร่วมมือกับทางราชการป้องกันมิให้ใครมาทำลายสภาพแวดล้อมที่ดีของชุมชน

ใบงาน ที่ 1
เรื่อง ปัญหาการปกครอง

ขั้นเผชิญ

1. จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

จากสถานการณ์ที่กล่าว นักเรียนช่วยกันคิดว่าปัญหาของสถานการณ์มีอะไร

1) สถานการณ์ของใคร/ใครอยู่ในสถานการณ์บ้าง

.....
.....

2) ทำอะไร

.....
.....

3) เมื่อไร

.....
.....

4) ที่ไหน

.....
.....

5) ทำอย่างไร

.....
.....

2. วิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

จากข้อมูลที่ได้ 1-5 สรุปว่า

1.ปัญหาดังกล่าวคืออะไร

.....
.....

2.อะไรบ้างคือสาเหตุของปัญหา

.....

ใบงาน ที่ 2
เรื่อง วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาการปกครอง

ชั้นผจญ

1. คิดวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

นักเรียนมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง

.....1.....

.....

.....2.....

.....

.....3.....

.....

2. วิเคราะห์แนวทาง จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

แนวทางที่นักเรียนเลือกแต่ละแนวมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

แนวทางที่	ผลดี	ผลเสีย	ความสอดคล้องกับ ทำนองคลองธรรม
1			
2			
3			

ใบงาน ที่ 3
เรื่อง การปกครองท้องถิ่นที่ดี

ขั้นผสมผสานและเผด็จ

1. แนวทางที่เลือกคือ.....

.....

ข้อดีของแนวทางอื่นที่นำมาผสมผสานคือ

.....

.....

2. การนำแนวทางที่เลือกไปแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. การนำแนวทางที่เลือกไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางการปกครองของนักเรียนและชุมชน

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบท้ายหน่วยที่ 2

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ถูกต้องที่สุด เพียงข้อเดียว
จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายหลักการปกครองของระบอบประชาธิปไตยได้

1. ข้อใดเป็นหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - ก. การใช้อารมณ์ในการแก้ปัญหา
 - ข. คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นหลัก
 - ค. ไม่ฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
 - ง. ใช้เหตุผลยุติความขัดแย้ง
2. โรงเรียนใช้หลักการประชาธิปไตยอะไรให้นักเรียนปฏิบัติตนในแนวเดียวกัน
 - ก. ธรรมนูญโรงเรียน ข. ระเบียบ
 - ค. หลักสูตรสถานศึกษา ง. กติกา
3. หลักการจำเป็นของประชาธิปไตยในครอบครัวคือข้อใด
 - ก. รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเอง
 - ข. ทำตามความต้องการของตนเอง
 - ค. ต่างคนต่างอยู่
 - ง. ช่วยเหลือกันบางครั้ง

จุดประสงค์ที่ 2 วิเคราะห์สถานการณ์ สิทธิ หน้าที่และบทบาทตามระบอบประชาธิปไตยของบุคคล
ในสังคมได้

4. ข้อใดไม่ใช่สิทธิของบิดาต่อบุตร
 - ก. กำหนดที่อยู่ให้บุตร
 - ข. ให้บุตรทำงานเกินความสามารถ
 - ค. ทำโทษบุตรตามสมควร
 - ง. อุปการะเลี้ยงดูบุตร
5. ข้อใดไม่ใช่บทบาทของผู้ที่จะบริหารประเทศ
 - ก. มีความเป็นผู้นำ
 - ข. มีความซื่อสัตย์
 - ค. มีความคิดสร้างสรรค์
 - ง. ยึดถือความคิดของตนเองเป็นหลัก

6. ข้อใดเป็นการใช้สิทธิในการชุมนุมการกระบวนกรประชาธิปไตย ไม่ถูกต้อง

- ก. ชุมนุมด้วยความสงบ
- ข. ไม่พกพาอาวุธไปด้วย
- ค. ตะโกนคำฝ้ายตรงข้าม
- ง. เจริญเพื่อหาข้อยุติ

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายแนวทางการมีส่วนร่วมในการปกครองในท้องถิ่นของตนเองได้

7. เราจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นของเราได้อย่างไร

- ก. แสดงความคิดเห็นผ่าน อบค.
- ข. ทำขนมขายสหกรณ์หมู่บ้าน
- ค. เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน
- ง. ไปช่วยงานบวชบ้านเพื่อน

8. นักเรียนจะมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นได้อย่างไร

- ก. ชักชวนชาวบ้านให้ไปเลือกคนที่มีชื่อเสียง
- ข. รณรงค์ให้ชาวบ้านไปลงคะแนนเลือกตั้ง
- ค. หาข้อบกพร่องของผู้สมัครที่ไม่ชอบ
- ง. อยู่เฉยๆ เพราะยังไม่มีสิทธิเลือกตั้ง

9. ข้อใดแสดงถึงการมีส่วนร่วมในการปกครอง

- ก. ร่วมมือกันทำความสะอาดรอบหมู่บ้าน
- ข. ร่วมมือกันอยู่เวรยามรักษาความปลอดภัยในหมู่บ้าน
- ค. ร่วมมือกันทำขนมขาย
- ง. ร่วมมือกันจัดตั้งสหกรณ์หมู่บ้าน

10. ถ้าหมู่บ้านของนักเรียนมีวัยรุ่นทะเลาะวิวาทกันเป็นประจำเวลาว่างและมีมหรสพแสดง นักเรียนจะมีส่วนร่วมอย่างไรในการแก้ปัญหา

- ก. แจ้งตำรวจ
- ข. อยู่เฉยๆ เพราะกลัวพวกวัยรุ่น
- ค. เสนอผู้นำหมู่บ้านให้หาแนวทางแก้ปัญหา
- ง. บอกผู้ใหญ่บ้านว่าใครทะเลาะกับใคร

แบบประเมินพฤติกรรม

หน่วยที่.....เรื่อง

เลขที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่ประเมิน						คะแนนเฉลี่ย
		ขั้นเตรียม		ขั้นสอน		ขั้นผสมผสานและเสร็จ		
		แสดงความคิดเห็น	ใช้สติและปัญญา	ร่วมวางแผน	เสนอทางเลือก	รวบรวมข้อมูล	มีส่วนร่วมในการสรุป	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

หมายเหตุ 0 ไม่ทำเลย 1 ทำพอใช้

2 ทำปานกลาง 3 ทำเต็มที่ ทุบเท

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 3 โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์

กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม **ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**
หน่วย อยู่ดีมีสุข **หน่วยย่อยที่ 3 สังคมที่สงบสุข** **เวลา 4 ชั่วโมง**

สาระสำคัญ

การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน พึ่งพาอาศัยกัน และร่วมกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่สงบสุข ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกมีความสุขด้วยเช่นกัน การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุขนั้น ต้องปฏิบัติตามระเบียบทางสังคม ซึ่งแต่ละสังคมจะสร้างระเบียบทางสังคมมาเพื่อให้สมาชิกในสังคมนั้นปฏิบัติร่วมกัน สมาชิกในสังคมมีส่วนร่วมในการสร้างและรักษาระเบียบนั้นๆ เพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม

สาระ / มาตรฐานการเรียนรู้

กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	มาตรฐาน ส.1.3, ส.2.1, ส.2.2, ส.3.1, ส.3.2
กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์	มาตรฐาน ว.2.1
กลุ่มสาระภาษาไทย	มาตรฐาน ท.3.1
กลุ่มสาระการงานอาชีพและเทคโนโลยี	มาตรฐาน ง.2.1
กลุ่มสาระสุขศึกษาและพลศึกษา	มาตรฐาน ง 2.1

ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1. เพื่อให้ นักเรียนมีความรู้ถึงระเบียบสังคมที่สำคัญ สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบสังคม สถานภาพ บทบาท ในฐานะสมาชิกที่ดีของสังคม
2. เพื่อให้ นักเรียนคิดแยกแยะ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมรักษาและการสร้างระเบียบทางสังคม

จุดประสงค์การเรียนรู้

- 1.อธิบายระเบียบสังคมที่สำคัญได้
- 3.อธิบายการมีส่วนร่วมรักษาระเบียบสังคมได้
- 4.อธิบายการมีส่วนร่วมสร้างระเบียบทางสังคมได้

สาระการเรียนรู้

1. ระเบียบทางสังคมที่สำคัญ

2. การมีส่วนร่วมรักษาระเบียบทางสังคม

3. การมีส่วนร่วมสร้างระเบียบทางสังคม

กระบวนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเผชิญสถานการณ์

การจัดการเรียนรู้

ชั่วโมงที่ 1

ก. ก่อนเผชิญสถานการณ์ (5 นาที)

ครูนำข่าวจากหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการปฏิบัติตนของพลเมืองดี มาร่วมอภิปรายกับนักเรียน (5 นาที)

ข. ปฐมนิเทศ (5 นาที)

แจ้งผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และจุดประสงค์ของการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์ ทบทวนความเข้าใจในกระบวนการเผชิญสถานการณ์โดยใช้แผนผัง (ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเผชิญสถานการณ์)

ค. กระบวนการเผชิญสถานการณ์

1. ขั้นเผชิญ (20 นาที)

1) ครูกำหนดสถานการณ์ทางสังคมจากเหตุการณ์ปัจจุบัน

2) ทำความเข้าใจกับลักษณะของสถานการณ์โดย

- จัดกลุ่ม กลุ่มละ 4 คน ศึกษาข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ เอกสารเพิ่มเติม สื่อโสตทัศน

- นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมที่กำหนด

3) นักเรียนใช้สติและปัญญาในการเผชิญสถานการณ์ทางสังคม โดย

- นักเรียนคิดแยกแยะส่วนประกอบของสถานการณ์ โดยการจำแนก จัดกลุ่มปัญหาและวิเคราะห์รายละเอียดของปัญหาได้

4) นักเรียนอภิปราย สรุป สาเหตุของปัญหาทางสังคม กลุ่มละ 1 สาเหตุ ในใบงานที่ 1

3. ขั้นผจญ (30 นาที)

2.1 การเตรียมวางแผนการเผชิญสถานการณ์ที่ถูกต้องและถูกทำนองคลองธรรม

1) ครูจัดสถานการณ์ให้นักเรียนปฏิบัติงาน

- นักเรียนแต่ละกลุ่มแบ่งงานกันรับผิดชอบ วางแผนการผจญ ผสมผสาน และเผชิญปัญหา

2.2 กำหนดทางเลือกอย่างหลากหลาย (ในการรักษาและสร้างสังคมเพื่อแก้ปัญหา)

กำหนดทางเลือกตามแนวคิดของนักเรียนในกลุ่มอย่างหลากหลาย กลุ่มละ 3 แนวทาง เขียนในใบงานที่ 2 ข้อ 1

- ### 2.3 วิเคราะห์ทางเลือกแต่ละแนวใน ข้อ 1 ว่ามีผลดี/ผลเสีย และความสอดคล้องกับทำนองคลอง

ธรรมอย่างไร เขียนในใบงานที่ 2 ข้อ 2

ชั่วโมงที่ 2-3

3.ขั้นผสมผสานและเผชิญ

3.1 การรวบรวมข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (90 นาที)

นักเรียนแต่ละกลุ่มได้เผชิญโดยการ ค้นคว้าข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ หลักการ เกี่ยวกับระเบียบทางสังคม จากใบความรู้ที่ 1 หนังสือเกี่ยวกับระเบียบทางสังคม สิ่งพิมพ์ต่างๆ โดยมีครูเป็นที่ปรึกษาให้คำแนะนำ

3.2 การประเมินค่าจากข่าวสาร ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้และหลักการ (30 นาที)

แต่ละกลุ่มร่วมกันประเมินค่าจากข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ และหลักการ ที่ได้ ระดมเผชิญสถานการณ์ ว่าสนับสนุนทางเลือกที่กำหนดให้เพียงใด

ชั่วโมงที่ 4

3.3 การเลือกและตัดสินใจจากการประเมินค่า (30 นาที)

- 1) นักเรียนแต่ละกลุ่มระดมความคิดเพื่อเผชิญสถานการณ์ ด้วยการ
 1. ตัดสินใจเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่กำหนดไว้ในข้อ 2.2 เขียนในใบงานที่ 3 ข้อ 1
 2. ผสมข้อดีของทางเลือกอื่นกับทางเลือกที่ดีที่สุดที่ตัดสินใจเลือก
- 2) นักเรียนและครูร่วมกันอภิปรายผลการรายงานของทุกกลุ่ม

3.4 การแก้ปัญหาและการประยุกต์ใช้ (30 นาที)

ให้นักเรียนเขียนแนวทางการนำเอาทางเลือกที่ได้ไปใช้แก้ปัญหาข้างต้นและปัญหาทางสังคมของนักเรียนและชุมชนได้

ง. ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปจากข้อมูลทั้งหมด

จ. ขั้นทดสอบหลังเรียน

นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ

สื่อการเรียนรู้

1. สถานการณ์ในปัจจุบัน
2. สิ่งพิมพ์ต่างๆ
3. หนังสือและเอกสารเกี่ยวกับระเบียบทางสังคม
4. ใบความรู้ที่ 1 สังคมที่สงบสุข
5. ใบงานที่ 1 ปัญหาสังคม
6. ใบงานที่ 2 แนวทางแก้ปัญหาสังคม
7. ใบงานที่ 3 สังคมที่สงบสุข

กระบวนการวัดและประเมินผล

1. วิธีวัดและประเมินผล
 - 1.1 สังเกตพฤติกรรม
 - 1.2 ทดสอบหลังเรียน
2. เครื่องมือวัดและประเมินผล
 - 2.1 แบบสังเกตพฤติกรรม
 - 2.2 แบบทดสอบหลังเรียน
3. เกณฑ์การวัดและประเมินผล
 - 3.1 การสังเกตพฤติกรรม โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

ระดับ 3	=	ดี
ระดับ 2	=	พอใช้

ระดับ 1 = ปรับปรุง

3.2การวัดความรู้และเข้าใจ โดยใช้เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละองค์ประกอบ ดังนี้

9-10	=	ดีมาก
8	=	ดี
7	=	พอใช้
ต่ำกว่า 6	=	ต้องปรับปรุง

บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

.....

.....

.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....

.....

ข้อเสนอแนะ/แนวทางแก้ไข

.....

.....

(ลงชื่อ).....ผู้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

(นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ)

...../...../.....

ใบความรู้ที่ 1 สังคมที่สงบสุข

สังคม หมายถึง คนจำนวนหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ต่อกันตามระเบียบกฎเกณฑ์โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญร่วมกัน มีลักษณะพิเศษคือ

1. มีอาณาเขตสำหรับประกอบกิจกรรมร่วมกัน
2. ประกอบด้วยประชากรทุกเพศทุกวัยมีทั้งชายและหญิง
3. มีวิถีชีวิตหรือระเบียบแบบแผนในการดำเนินชีวิตเป็นของตนเองโดยเฉพาะ

ระเบียบทางสังคมที่สำคัญ

1. วิถีชาวบ้าน เป็นสิ่งที่เราชอบรับปฏิบัติกันมาจนกลายเป็นประเพณีจนเกิดความเคยชินและไม่รู้สึกว่าเป็นภาระหน้าที่ เช่น วิถีชาวบ้านคนไทยในชนบท จะรับประทานอาหารด้วยมือ เคารพกันด้วยการยกมือไหว้ ประกอบอาชีพเกษตรกร การแต่งตัวตามประเพณีนิยม การบวช วิถีชาวบ้านไม่ได้เป็นกฎหมายและไม่มีกฎหมายลงโทษ

2. จารีต จะมีศีลธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องจึงเป็นระเบียบที่ต้องปฏิบัติตามเพราะเป็นเรื่องเกี่ยวกับสวัสดิภาพทางสังคม เช่น จารีตทางสังคม การสมรสระหว่างชายกับหญิงของคนไทย บุตรที่เกิดมาจากบิดามารดาจะต้องอุปการะเลี้ยงดูบิดามารดาเมื่อท่านชรภาพถ้าบุตรไม่เลี้ยงดูจะถือว่าเป็นคนอกตัญญู ความกตัญญู ระบบอาวุโส ความซื่อสัตย์ระหว่างสามีภรรยา ความเชื่อทางศาสนา จะเห็นได้ว่า จารีตนั้นเปลี่ยนแปลงได้ยากกว่าวิถีชาวบ้าน

3. กฎหมาย หมายถึงบทบัญญัติที่ได้ตราขึ้นเพื่อใช้ในการบริหารกิจการบ้านเมืองและบังคับบุคคลในบ้านเมืองให้ปฏิบัติตามผู้ใดฝ่าฝืนต้องได้รับโทษ

การมีส่วนร่วมรักษาระเบียบทางสังคม

การดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันในสังคม จำเป็นอย่างยิ่งที่สมาชิกในสังคมจะต้องมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน พึ่งพาอาศัยกัน และร่วมกันพัฒนาสังคมให้เจริญก้าวหน้า เป็นสังคมที่มีความสุข ซึ่งจะส่งผลให้สมาชิกมีความสุขด้วยเช่นกัน การปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นอย่างมีความสุขนั้นต้องปฏิบัติดังนี้

1. ต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ หมายถึง ปฏิบัติกิจการงานของตนเองและที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถ จนกระทั่งงานประสบความสำเร็จตรงตามเวลา บังเกิดผลดีแต่ตนเองและส่วนรวม รวมถึงการรับผิดชอบเมื่องานล้มเหลว และพยายามแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นโดยไม่เกี่ยงงอนผู้อื่น

2. มีระเบียบวินัย หมายถึง การเป็นผู้รู้และปฏิบัติตามระเบียบแบบแผน ข้อบังคับ หรือข้อปฏิบัติที่ตนเอง ครอบครัวและสังคมกำหนด

3. มีความซื่อสัตย์ หมายถึง การปฏิบัติตนทางกาย วาจา ใจ ที่ตรงไปตรงมา ไม่คิดโกง หลอกหลวงหรือเอาเปรียบบุคคลอื่น และมีความจริงใจต่อบุคคลอื่น เช่น ไม่ลักทรัพย์ การไม่นอกใจระหว่างสามีภรรยา

4. มีความเสียสละ หมายถึง การปฏิบัติตนโดยเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา เพื่อช่วยเหลือบุคคลอื่นและสังคม เช่น การบริจาคสิ่งของ เงินทอง

5. มีความสามัคคี หมายถึง การที่ทุกคนมีความพร้อมกาย พร้อมใจ และพร้อมความคิด เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันมีจุดมุ่งหมายร่วมกันที่จะทำงานให้ประสบความสำเร็จ ช่วยกันคิดที่จะสร้างสรรค์ความเจริญให้เกิดแก่ส่วนรวม ไม่คิดเพื่อประโยชน์ส่วนตัว

6. มีหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน

หลักธรรมในการอยู่ร่วมกันตามหลักศาสนา ทุกศาสนามุ่งสอนให้ทุกคนเป็นคนดี มีเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ รักใคร่ปกป้องคองสามัคคีกัน ไม่เบียดเบียนซึ่งกันและกัน

การร่วมสร้างระเบียบทางสังคม

สมาชิกในสังคมจะมีการถ่ายทอดวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตที่เหมาะสมไปสู่สมาชิกรุ่นต่อไป เพราะฉะนั้นสมาชิกในสังคมจึงต้องสร้างสรรค์ ปรับปรุงระเบียบทางสังคมให้มีความเหมาะสม เพื่อความมั่นคงและความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของคนในสังคม

ใบงานที่ 1
เรื่อง ปัญหาสังคม

ขั้นเผชิญ

1. จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

จากสถานการณ์ที่กล่าว นักเรียนช่วยกันคิดว่าปัญหาของสถานการณ์มีอะไร

1) สถานการณ์ของใคร/ใครอยู่ในสถานการณ์บ้าง

.....
.....

2) ทำอะไร

.....
.....

3) เมื่อไร

.....
.....

4) ที่ไหน

.....
.....

5) ทำอย่างไร

.....
.....

2. วิเคราะห์หาปัญหาและสาเหตุของปัญหา

จากข้อมูลที่ได้ 1-5 สรุปว่า

1.ปัญหาดังกล่าวคืออะไร

.....
.....

2.อะไรบ้างคือสาเหตุของปัญหา

.....
.....

ใบงาน ที่ 2
เรื่อง วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาสังคม

ชั้นผจญ

1. คิดวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา

นักเรียนมีแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างไรบ้าง

.....1.....

.....

.....2.....

.....

.....3.....

.....

2. วิเคราะห์แนวทาง จำแนกและจัดกลุ่มข้อมูล

แนวทางที่นักเรียนเลือกแต่ละแนวมีข้อดีข้อเสียอย่างไร

แนวทางที่	ผลดี	ผลเสีย	ความสอดคล้องกับ ทำนองคลองธรรม
1			
2			
3			

ใบงาน ที่ 3

เรื่อง สังคมที่สงบสุข

ขั้นผสมผสานและเผด็จ

1. แนวทางที่เลือกคือ.....

.....

ข้อดีของแนวทางอื่นที่นำมาผสมผสานคือ

.....

.....

2. การนำแนวทางที่เลือกไปแก้ปัญหาสถานการณ์ที่ศึกษา

.....

.....

.....

.....

3. การนำแนวทางที่เลือกไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาทางการปกครองของนักเรียนและชุมชน

.....

.....

.....

.....

แบบทดสอบท้ายหน่วยที่ 3

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย X ทับข้อที่ถูกที่สุด เพียงข้อเดียว

จุดประสงค์ที่ 1 อธิบายระเบียบสังคมที่สำคัญได้

1. วิชาชีพเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์ วิชาชีพปฏิบัติตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. กฎหมาย ข. วิถีชาวบ้าน
ค. จารีต ง. กติกา

2. กานดาขับรถยนต์โดยไม่ได้คาดเข็มขัดนิรภัย กานดาปฏิบัติไม่ถูกต้องตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. กฎหมาย ข. วิถีชาวบ้าน
ค. จารีต ง. กติกา

3. การเลี้ยงดูบิดามารดาที่แก่ชราเป็นการปฏิบัติตนตามระเบียบสังคมข้อใด

- ก. กฎหมาย ข. วิถีชาวบ้าน
ค. จารีต ง. กติกา

จุดประสงค์ที่ 2 อธิบายการมีส่วนร่วมรักษาระเบียบสังคม

4. ใครมีส่วนร่วมในการรักษาระเบียบทางสังคม

- ก. ไก่ขับรถโดยไม่สวมหมวกกันน็อก
ข. กู้กับก้องอยู่ด้วยกันโดยไม่ได้แต่งงาน
ค. ก้อยนำแม่ไปไว้ที่บ้านพักคนชรา
ง. กำนบวชเมื่ออายุครบ 20 ปีบริบูรณ์

5. กานดาเก็บกระเป๋าสตางค์ได้จึงนำไปให้ผู้ใหญ่บ้านประกาศหาเจ้าของ กานดาเป็นคนเช่นไร

- ก. ใจบุญ ข. ซื่อสัตย์
ค. เสียสละ ง. มีวินัย

6. กมลได้รับมอบหมายให้ดำเนินการเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้าน แต่กมลทำงานล่าช้าทำให้ชาวบ้านไม่สามารถเบิกเงินได้ตามกำหนด กมลไม่รักษาระเบียบสังคมข้อใด

- ก. ความรับผิดชอบ ข. ความซื่อสัตย์
ค. ความเสียสละ ง. ความมีคุณธรรม

7. ข้อใดต่อไปนี้แสดงถึงการมีหลักธรรมในการอยู่ร่วมกัน

- ก. แมนช่วยเช็กชื่อแทนเพื่อนที่ขาดเรียน
ข. อ้อมช่วยเพื่อนทำการบ้าน
ค. แหววช่วยน้องกินขนม

ง. ตีคช่วยพาคนแก่ข้ามถนน

จุดประสงค์ที่ 3 อธิบายการมีส่วนร่วมสร้างระเบียบทางสังคม

8. ใครเป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างระเบียบทางสังคม

ก. น้อย ทำความสะอาดบ้านทุกวัน

ข. หนึ่ง ไม่นำขยะไปทิ้งหน้าบ้านคนอื่น

ค. นิด ให้สุนัขไปถ่ายนอกบ้าน

ง. หน้อยช่วยเพื่อนบ้านสร้างบ้านใหม่จนเสร็จ

9. ถ้าหมู่บ้านของนักเรียนมีของหายนักเรียนจะอย่างไร

ก. อยู่เฉยๆ เพราะเป็นเรื่องของผู้ใหญ่

ข. เสนอให้มีเวรยามประจำหมู่บ้าน

ค. รวมกลุ่มกันเพื่อจับขโมย

ง. แจ้งตำรวจ

10. ใครมีความสำคัญที่สุดในการสร้างระเบียบทางสังคม

ก. นักเรียน

ข. ชาวบ้าน

ค. ผู้ใหญ่บ้าน

ง. ทุกคนในสังคม

แบบประเมินพฤติกรรม

หน่วยที่.....เรื่อง

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	พฤติกรรมที่ประเมิน						คะแนนเฉลี่ย
		ขั้นเตรียม		ขั้นสอน		ขั้นผสมผสานและเสร็จ		
		แสดงความคิดเห็น	ใช้สติและ ปัญญา	ร่วมวางแผน	เสนอทางเลือก	รวบรวม ข้อมูล	มีส่วนร่วมในการ สรุป	
1								
2								
3								
4								
5								
6								
7								
8								
9								
10								
11								
12								

หมายเหตุ 0 ไม่ทำเลย 1 ทำพอใช้

2 ทำปานกลาง 3 ทำเต็มที่ ทุ่มเท

เฉลยแบบทดสอบท้ายหน่วยการเรียนรู้**หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เศรษฐกิจ**

1. ก 2. ก 3. ก 4. ก 5. ข 6. ค 7. ก 8. ง 9. ก 10. ข

หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การปกครอง

1. ง 2. ข 3. ก 4. ข 5. ง 6. ค 7. ก 8. ข 9. ข 10. ค

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 สังคมที่สงบสุข

1. ข 2. ก 3. ก 4. ง 5. ข 6. ก 7. ง 8. ข 9. ข 10. ง

ภาคผนวก ง
ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

- ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา และพฤติกรรมที่ต้องการวัดในแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา และทักษะที่ต้องการวัดในแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ
- ตารางแสดงค่าระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- ตารางแสดงค่าระดับความยาก และอำนาจจำแนกของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

รายการที่ประเมิน	ผลการพิจารณา					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
1. สาระสำคัญ						เหมาะสม
1.1 แสดงความคิดรวบยอดของเนื้อหาหรือแก่นของเรื่อง	+1	+1	+1	+1	1	
1.2 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
2. จุดประสงค์การเรียนรู้						เหมาะสม
2.1 ถูกต้องตามหลักการเขียน	0	+1	+1	+1	0.75	
2.2 ระบุพฤติกรรมที่สามารถวัดได้ประเมินได้	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
3. สาระ						เหมาะสม
3.1 ถูกต้องตามหลักวิชาการและทันสมัย						
3.2 ครบถ้วนเพียงพอที่จะเป็นพื้นฐานในการสร้างข้อความใหม่หรือพฤติกรรมหรือทักษะที่ต้องการ	+1	0	+1	+1	0.75	เหมาะสม
3.3 ชัดเจน ไม่สับสน	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
4. กิจกรรมการเรียนการสอน						เหมาะสม
4.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้						
4.2 สอดคล้องกับความต้องการ ความสามารถ และวัยของผู้เรียน	0	+1	+1	+1	0.75	เหมาะสม
4.3 เหมาะสมด้านเวลา สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และสภาพแวดล้อมของโรงเรียน	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
4.4 น่าสนใจ ชูใจให้กระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และเข้าร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
4.5 สร้างเสริมทักษะ ข้อความรู้และพฤติกรรมที่กำหนดได้อย่างครบถ้วนและมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม

ตารางที่ 1 ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (ต่อ)

รายการที่ประเมิน	ผลการพิจารณา					
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
4.6 แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์แปลกใหม่ เป็นกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
5.สื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
5.1 เหมาะสมกับวัย ความสนใจ ความสามารถ ของผู้เรียน						
5.2 สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน	0	+1	+1	+1	0.75	เหมาะสม
5.3 เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียน และท้องถิ่น	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
6. การวัดและประเมินผล	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
6.1 วิธีวัดและเครื่องมือสอดคล้องกับพฤติกรรม ที่กำหนดในจุดประสงค์	+1	0	+1	+1	0.75	เหมาะสม
6.2 วิธีวัดและเครื่องมือมีความสอดคล้องกับ เนื้อหาวิชา	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
6.3 วิธีวัดและเครื่องมือมีความสอดคล้องกับ ขั้นตอนและกระบวนการเรียนรู้ในกิจกรรม	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม
6.4 ใช้วิธีวัดและประเมินผลหลายวิธี	0	+1	+1	+1	0.75	เหมาะสม
6.5 เกณฑ์การประเมินมีความสอดคล้องกับ ระดับความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	+1	1	เหมาะสม

ตารางที่ 2 ผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการวัดในแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน

ข้อสอบข้อ ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4				
1	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
2	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
3	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้	
4	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
5	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
6	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
7	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
8	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้	
9	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
10	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
11	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้	
12	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
13	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
14	+1	+1	+1	0	3	0.75	ใช้ได้	
15	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
16	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
17	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้	
18	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
19	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
20	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
21	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
22	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
23	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้	
24	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
25	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	
26	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้	
27	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อสอบข้อ ที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ						สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	รวม	ค่าเฉลี่ย	
28	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
30	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้

ตารางที่ 3 ผลการพิจารณาความตรงตามเนื้อหา และทักษะที่ต้องการวัดในแบบทดสอบวัด
ความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ 4 คน

ข้อสอบ	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
1	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
3	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
6	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
8	+1	+1	0	0	2	0.50	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
11	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	0	3	0.75	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
17	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้
18	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
21	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
22	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
23	+1	1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
24	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
25	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
26	+1	+1	0	+1	3	0.75	ใช้ได้
27	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อสอบ ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ						
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	รวม	ค่าเฉลี่ย	สรุปผล
28	+1	+1	0	0	2	0.50	ใช้ได้
29	+1	+1	+1	+1	4	1	ใช้ได้
30	+1	0	+1	+1	3	0.75	ใช้ได้

ตารางที่ 4 แสดงค่าระดับความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.72	0.41
2	0.69	0.52
3	0.79	0.51
4	0.44	0.38
5	0.41	0.44
6	0.66	0.63
7	0.69	0.68
8	0.23	0.08
9	0.69	0.19
10	0.45	0.01
11	0.62	0.26
12	0.34	0.18
13	0.48	0.54
14	0.38	0.27
15	0.66	0.31
16	0.76	0.33
17	0.83	0.23
18	0.31	0.50
19	0.45	0.38
20	0.48	0.33
21	0.38	0.23
22	0.66	0.53
23	0.48	0.31
24	0.69	0.32
25	0.21	0.35
26	0.45	0.38
27	0.41	0.30
28	0.45	0.24

ตารางที่ 4 แสดงค่าระดับความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่อ)

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
29	0.31	0.50
30	0.45	0.51

* ค่าความเที่ยงของแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (KR - 20) เท่ากับ 0.77

ตารางที่ 5 แสดงค่าระดับความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถ
ในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
1	0.41	0.44
2	0.83	0.39
3	0.60	0.41
4	0.41	0.42
5	0.42	0.57
6	0.23	0.28
7	0.25	0.33
8	0.52	0.26
9	0.35	0.47
10	0.38	0.57
11	0.62	0.67
12	0.41	0.47
13	0.48	0.47
14	0.39	0.39
15	0.37	0.74
16	0.44	0.44
17	0.48	0.22
18	0.79	0.40
19	0.28	0.21
20	0.66	0.83
21	0.34	0.53
22	0.48	0.68
23	0.45	0.23
24	0.62	0.68
25	0.59	0.27
26	0.66	0.70
27	0.72	0.22
28	0.62	0.36

ตารางที่ 4 แสดงค่าระดับความยาก (p) และอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (ต่อ)

ข้อ	ค่าความยาก (p)	ค่าอำนาจจำแนก (r)
29	0.56	0.54
30	0.29	0.26

* ค่าความเที่ยงของแบบวัดความสามารถในการคิดแบบแยกแยะส่วนประกอบ (KR - 20) เท่ากับ 0.53

ค่าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้กับความสามารถในการคิดแยกแยะ
ส่วนประกอบเมื่อกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

Correlations

		ผลสัมฤทธิ์	การแยกแยะ
ผลสัมฤทธิ์	Pearson Correlation	1.000	.368
	Sig. (2-tailed)	.	.240
	N	12	12
การแยกแยะ	Pearson Correlation	.368	1.000
	Sig. (2-tailed)	.240	.
	N	12	12

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางรุ่งสุรีย์ ศรีสุวะ
วัน เดือน ปีเกิด	2 มกราคม 2517
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตรบัณฑิต สถาบันราชภัฏสุรินทร์ พ.ศ.2538
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านนายาวสามัคคี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3
ตำแหน่ง	ครู คศ. 2
ผลงานดีเด่น	
พ.ศ. 2545	ครูต้นแบบปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สาขาภาษาไทย จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พ.ศ. 2548	ครูเกียรติยศ สาขาคณิตศาสตร์ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3